

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Інститут (факультет)_Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра ___ обліку і аудиту_____

**«До захисту в ЕК»
Директор інституту(декан факультету)**

(підпис) _____
(прізвище та ініціали)

«___» _____ 20__р.

**«До захисту допущено»
Завідувач кафедри**

(підпис) _____
(прізвище та ініціали)

«___» _____ 20__р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код та назва спеціальності)

освітньо-професійної програми ___ облік і аудит _____

на тему: Обліково-аналітичне забезпечення наступних витрат і платежів

Виконав: здобувач ___3___ курсу, групи 1-ск_

___ Матюк Марія Юріївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Керівник ___ Михайленко Ольга Валеріївна _____
(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

(підпис)

Консультанти ___ Чернелевський Л.М. _____
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Рецензент _____
(прізвище та ініціали)

(підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній
роботі немає запозичень із праць
інших авторів без відповідних
посилань.

Здобувач _____
(підпис)

Київ - 2021р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра обліку і аудиту

Освітній

ступінь бакалавр

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва)

Освітньо-професійна програма Облік і аудит

(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку і аудиту

Л.М. Чернелевський

“ 27 ” січня 2021 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Матюк Марія Юріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Обліково-аналітичне забезпечення наступних витрат і платежів

керівник роботи Михайленко О.В. , канд. екон. наук, доц.,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від “27”січня 2021року №50-к

2. Строк подання здобувачем роботи 31 травня 2021 р.

3. Вихідні дані до роботи чинні нормативно-правові акти з регулювання обліку, аналізу та аудиту забезпечення наступних витрат і платежів; дані фінансової і статистичної звітності, облікові дані (первинні документи, реєстри синтетичного й аналітичного обліку) Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2018-2019 роки

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)___

5. Перелік графічного матеріалу

Рис. Структура бухгалтерії Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей». Рис. Основні елементи облікової політики Філії «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей». Рис. Аналіз основних техніко-економічних показників діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» а 2019-2020 рр. Рис. Структура бухгалтерії Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей». Рис. Причинно-наслідковий зв'язок між категоріями «зобов'язання» і «забезпечення». Рис. Види забезпечень відповідно до МСФЗ. Рис. Послідовність проведенні аудиту забезпечень

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
3.4	Чернелевський Л.М., зав.кафедри	27.01.2021	31.05.2021

7. Дата видачі завдання 27 січня 2021 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вступ	27.01.21-04.02.21	Виконано
2	Розділ I. Організаційно-економічна характеристика Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»	05.02.21-11.03.21	Виконано
3	Розділ II. Організація облікової роботи на та облік забезпечення наступних витрат і платежів	12.03.21-29.04.21	Виконано
4	Розділ III. Теоретичні аспекти аналізу та аудиту забезпечення наступних витрат і платежів та практичні засади їх аналізу	30.04.21-20.05.21	Виконано
5	Загальні висновки і пропозиції	21.05.21-26.05.21	Виконано
6	Перелік використаних літературних джерел	27.05.21-31.05.21	Виконано

Здобувач

_____ (підпис)

Матюк М.Ю.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Михайленко О.В.

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Матюк М.Ю. Обліково-аналітичне забезпечення наступних витрат і платежів

Метою роботи є дослідження особливостей бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту забезпечення наступних витрат і платежів.

Предметом дослідження є теоретичні і практичні засади обліку, аналізу і аудиту забезпечення наступних витрат і платежів Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей», його зміст, вивчення облікових правил відповідно до чинного законодавства України.

Об'єктом дослідження є забезпечення наступних витрат і платежів в системі управління операційною діяльністю.

В роботі розглянуто організаційно-економічна характеристика Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» та коментар його облікової політики, а саме характеристика історії та фінансово-господарської діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей», вивчена структура бухгалтерії Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» та організація обліку, досліджена облікова і податкова політики Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей», проведений техніко-економічний аналіз діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2019-2020 рр.

В другому розділі роботи досліджені теоретичні основи обліку забезпечення наступних витрат і платежів, вивчені наукові підходи до визначення економічної сутності наступних витрат і платежів та їх ролі в системі управління операційною діяльністю, розглянуті теоретичні засади бухгалтерського обліку наступних витрат і платежів та особливості розкриття їх інформації у бухгалтерській звітності. Також вивчена загальна схема документообігу Філії ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» та проведений коментар його облікової та податкової політики.

В третьому розділі роботи розглянуті теоретичні основи аналізу та аудиту забезпечення наступних витрат і платежів, проведено дослідження організації аналітичної роботи та практичний аналіз забезпечення наступних витрат і платежів Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2019-2020рр.

Рік виконання роботи – 2020-2021р.р. Рік захисту роботи - 2021.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків і пропозицій, переліку використаної літератури та додатків. Роботу викладено на __ сторінках і містить список літератури складено з __ найменування.

Ключові слова: резерви, наступні витрати та платежі, підприємство, господарська діяльність, рахунки бухгалтерського обліку, аналіз, аудит.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	
Розділ I. Організаційно-економічна характеристика Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»	
1,1. Характеристика історії та фінансово-господарської діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей».....	
1.2. Техніко-економічний аналіз діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2019-2020 рр.....	
Розділ II. Організація облікової роботи на та облік забезпечення наступних витрат і платежів	
2.1. Організація обліку Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей».....	
2.2. Загальна схема документообігу Філії ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» та коментар його облікової та податкової політики.....	
2.3. Аналітичний і синтетичний облік забезпечення наступних витрат і платежів..	
2.4. Особливості розкриття інформації у бухгалтерській звітності про забезпечення наступних витрат і платежів	
2.5. Застосування інформаційних технологій обліку забезпечення наступних витрат і платежів.....	
Розділ III. Теоретичні аспекти аналізу та аудиту забезпечення наступних витрат і платежів та практичні засади їх аналізу.....	
3.1. Теоретичні основи аналізу забезпечення наступних витрат і платежів	
3.2. Організація аналітичної роботи та практичний аналіз забезпечення наступних витрат і платежів Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2018-2019рр.....	
3.3. Теоретичні основи аудиту забезпечення наступних витрат і платежів	
Загальні висновки і пропозиції.....	
Список використаної літератури.....	
Додатки	

ВСТУП

Функціонування підприємства – це складний динамічний процес, що є результатом неперервного циклічного руху грошових потоків. Однією із проблем, що виникають перед підприємствами в сучасних умовах, є вивчення забезпечення наступних витрат та платежів, що є запорукою необхідної ліквідної позиції підприємства і реалізації його попиту на кошти.

До внутрішніх джерел фінансування належать створювані з власної ініціативи підприємств забезпечення (резерви) для відшкодування майбутніх витрат, збитків, зобов'язань, величина яких є невизначеною. У складі забезпечень наступних витрат і платежів відображаються нараховані у звітному періоді майбутні витрати і платежі, величина яких може бути визначена тільки на основі прогнозних оцінок, а також залишки коштів цільового фінансування і цільових надходжень.

Необхідність в організації обліку, контролю та економічного аналізу забезпечення наступних витрат і платежів на підприємствах обумовлена існуванням практичних потреб фінансового управління, що стоять на рівні проблеми виживання окремих підприємств, галузей і виходу із кризового стану економічної системи в цілому.

Стан ведення бухгалтерського обліку на підприємствах харчової промисловості, на жаль, поки що не повною мірою відповідає стандартам, що наразі є гострою проблемою. Адже саме вони покликані забезпечити суттєву частку виробництва різноманітної продукції України, і саме перед ними розкриваються найбільш вражаючі перспективи для подальшого розвитку. При виконанні цього завдання все більш актуальними стають шляхи пошуку створення резервів, які б могли застрахувати від непотрібних витрат. Одним з таких елементів є забезпечення наступних витрат і платежів.

Теоретичну основу дослідження питання склали закони України, Інструкції та Положення з бухгалтерського обліку, наукові праці зарубіжних та вітчизняних вчених.. Особливу увагу науковці приділяють питанням забезпечення наступних виплат та платежів. Питання бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту щодо операцій з резервами та облікові резерви як елемент резервної системи підприємства досліджували сучасні українські вчені та науковці: Ю.А. Верига, І.М. Вигівська, І.В. Орлов, В.М. Пархоменко, В.С. Терещенко, Ю.С. Цаль-Цалко та інші.

Обліково-аналітичне забезпечення наступних витрат і платежів

Посада	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	ВСТУП	Номер сторінки
Здобувач	Матюк М.Ю.		.21 p		
Науковий керівник	Михайленко О.В.		.21 p		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л. М.		.21 p		

Не зменшуючи значимості проведених ними досліджень, варто визнати дискусійний характер процесу створення забезпечення наступних витрат і платежів, особливо в частині узгодження національних та міжнародних стандартів обліку та звітності. Узгодження вимог вітчизняної законодавчої та міжнародної бази обліку забезпечень наступних витрат і платежів визначає актуальність нашої роботи.

Вивчення методичних аспектів обліку, аналізу і аудиту забезпечення наступних витрат і платежів виступає метою дипломної роботи.

Виходячи з мети дослідження, в роботі поставлені наступні *завдання*:

- розглянути поняття забезпечення наступними виплатами та платежами;
- дослідити порядок оцінки та відображення забезпечення наступних виплат та платежів на рахунках бухгалтерського обліку;
- проаналізувати характеристику Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей», його виробнича структуру та схему управління.
- дослідити організацію обліку на Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей», бухгалтерський облік забезпечення наступних виплат та платежів та ведення обліку забезпечення наступних виплат та платежів з використанням інформаційних систем і технологій;
- провести аналіз основних техніко-економічних показників діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»;
- дослідити теоретичні основи та практичний економічний аналіз обліково-аналітичного забезпечення наступних виплат та платежів;
- дослідити теоретичні основи аудиту забезпечення наступних виплат та платежів.

Об'єктом дослідження є забезпечення наступних виплат і платежів на Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» .

Предметом дослідження є теоретичні, науково-методичні та прикладні аспекти обліково-аналітичного забезпечення наступних виплат і платежів

Методи дослідження. У роботі застосовано сукупність методів, які ґрунтуються на сучасних теоретико-методологічних підходах, що дозволило забезпечити концептуальну єдність дослідження. У роботі застосовувались наступні методи: логіко-семантичний – для визначення сутності та змістовних складових обліково-аналітичного забезпечення наступними виплатами і платежами; порівняльного аналізу – з метою дослідження методологічних підходів та концепцій науковців, виявлення закономірностей, відмінностей та спільних характеристик щодо визначення змісту основних понять, аналізованих в роботі; аналізу та синтезу – для оцінки особливостей обліково-аналітичного забезпечення наступних виплат і платежів.

Інформаційною базою дослідження є фундаментальні концепції та гіпотези сучасної теорії бухгалтерського обліку й аналізу, праці вітчизняних та зарубіжних вчених з бухгалтерського обліку та аналізу, нормативні документи України, публікації в періодичних виданнях, тези виступів та матеріали науково-практичних конференцій і семінарів з проблем теорії і практики бухгалтерського обліку та

аналізу забезпечення наступних витрат та платежів, а також опубліковані статистичні дані та Інтернет-ресурси.

Економічна сутність забезпечення наступних виплат і платежів

Під **забезпеченням** відповідно до П(С)БО розуміють зобов'язання з невизначеною сумою або часом погашення на дату балансу. Згідно з П(С)БО до складу забезпечень наступних витрат і платежів включають цільове фінансування і цільові надходження. Ці грошові кошти представляють собою власний капітал підприємства.

Забезпечення наступних витрат і платежів можна розглядати як один із інструментів прихованого самофінансування. Забезпечення зобов'язань створюється при виникненні внаслідок минулих подій зобов'язання, погашення якого ймовірно призведе до зменшення ресурсів, що втілюють в собі економічні вигоди, та його оцінка може бути розрахунково визначена.

Визначення місця забезпечень у системі джерел фінансування господарської діяльності підприємства передбачає:

- формування забезпечень наступних витрат і платежів є можливим наслідком виникнення у підприємства зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення, а не самим зобов'язанням (представлено на рисунку 1);
- забезпечення наступних витрат і платежів – це резерви спеціального призначення переважно у вигляді високоліквідних активів, що формуються суб'єктом господарювання за рахунок власних джерел фінансування для покриття майбутніх операційних витрат від виконання зобов'язань із невизначеними часом або сумою погашення. Резерв як облікова категорія означає частину доходу звітного періоду, виділену для покриття майбутніх можливих і очікуваних витрат.

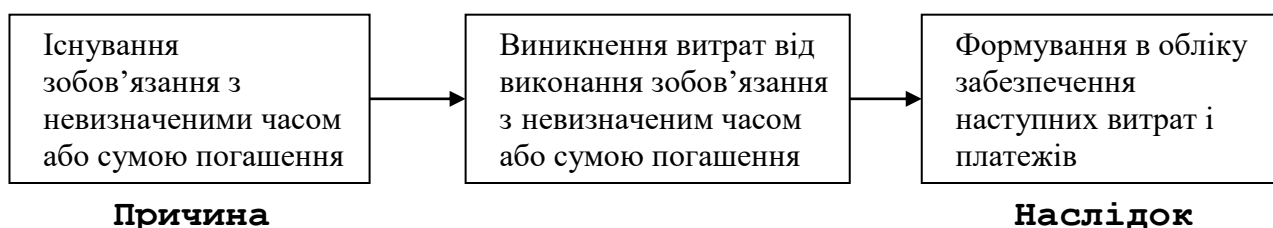

Рис. 1. Причинно-наслідковий зв'язок між категоріями «зобов'язання» і «забезпечення»

Така характеристика забезпечень відображає їх головні сутнісні ознаки:

- резервну природу,
- створення за рахунок власних джерел фінансування,
- цільовий характер використання.

Ефект фінансування за рахунок забезпечень проявляється завдяки існуванню часового розриву між моментом їх формування (нарахування) та використання (грошових виплат).

До основних видів забезпечень, які можуть створюватися на підприємствах, належать такі:

- забезпечення виплат персоналу;
- додаткове пенсійне забезпечення;
- виконання гарантійних зобов'язань;
- реструктуризація;
- виконання зобов'язань за ризиковими (обтяжливими) контрактами тощо.

Підприємства окремих галузей можуть також створити й інші додаткові резерви.

Формування забезпечень в європейських країнах здійснюється дещо інакше ніж в Україні. І самі забезпечення створюються на більше коло цілей. Види забезпечень, які можуть створювати підприємства згідно з МСФЗ наведено на рис. 2.

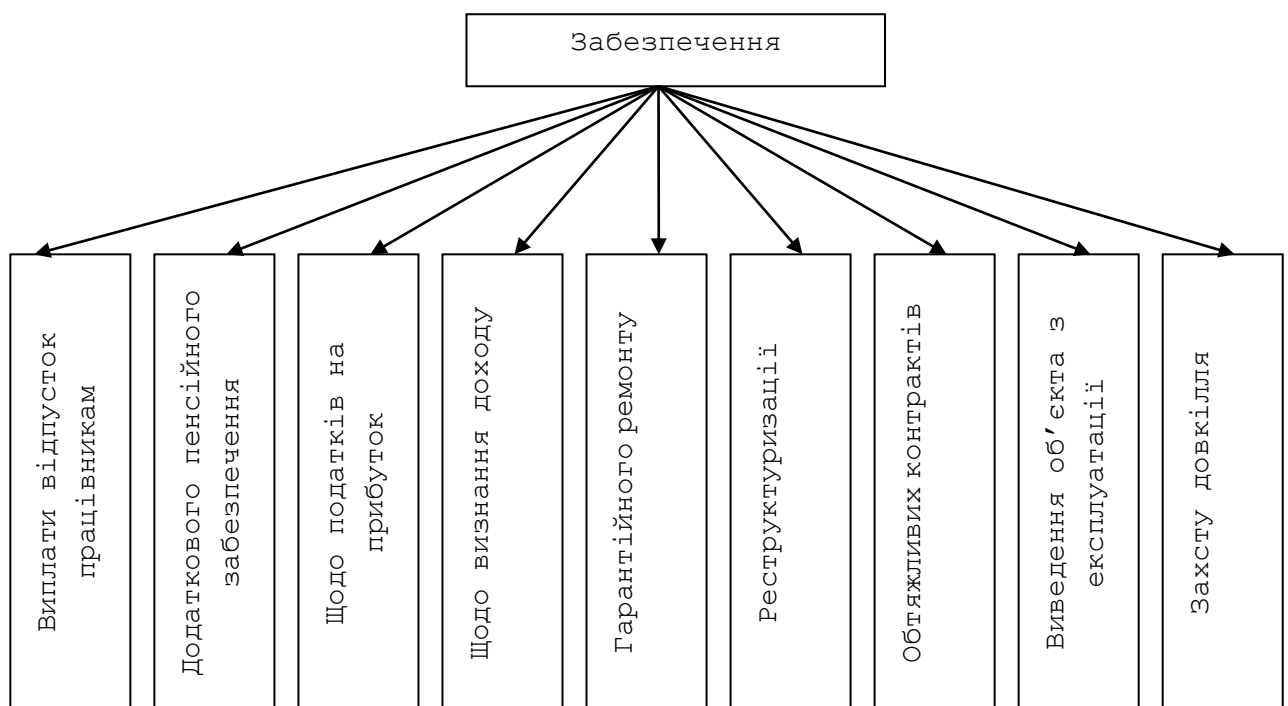

Рис. 2. Види забезпечень відповідно до МСФЗ

Сума забезпечення зобов'язань визначається за обліковою вартістю ресурсів, необхідних для погашення відповідного зобов'язання на дату складання балансу. Забороняється створювати забезпечення для покриття майбутніх збитків фінансово-господарської діяльності підприємства. Забезпечення використовуються для відшкодування лише тих витрат, для покриття яких вони були створені.

Забезпечення виплат персоналу. Найтипівішим видом забезпечень, з яким обізнані вітчизняні економісти, є резерв на виплату відпусток. Він створюється з

метою рівномірного включення майбутніх витрат на виплату відпусток до витрат звітного періоду (наприклад, місяця). Величина резерву визначається як добуток фактично нарахованої заробітної плати працівникам і процента, обчисленого як відношення річної прогнозованої суми на оплату відпусток до загального бюджету оплати праці.

Забезпечення виплат відпусток створюється з метою рівномірного включення майбутніх витрат на відпустки до витрат звітного періоду. Резервуванню підлягають також обов'язкові відрахування у Пенсійний фонд та Фонд соціального страхування.

При безпосередньому нарахуванні відпускних працівникам відповідна сума уже не включається до витрат звітного періоду, а нараховується за рахунок коштів сформованого резерву. Створення резерву відпусток не спричиняє жодних наслідків у податковому обліку. Валові витрати виникають у підприємства безпосередньо в момент нарахування відпускних до виплати (тобто в момент використання зарезервованих сум).

Резерв на додаткове пенсійне забезпечення. Хоча законодавством України передбачена можливість реалізації програм додаткового пенсійного забезпечення за рахунок створення внутрішньовиробничих пенсійних фондів, у практиці господарювання вітчизняних підприємств вони ще не набули поширення. Між тим залишки у фондах (які є складовою забезпечень наступних витрат) на підприємствах країн з розвинутою ринковою економікою розглядаються як важливе джерело фінансування.

Додаткове пенсійне забезпечення створюється відповідно до умов трудового договору між працівником та працедавцем, якщо у ньому передбачені грошові компенсації у разі непрацездатності, інвалідності, смерті. Такі фонди формуються за рахунок відповідних внесків працівників чи роботодавців.

Якщо трудовим договором між працівником та працедавцем передбачаються грошові компенсації у разі непрацездатності, інвалідності, смерті чи старості, то протягом активної діяльності працівника нараховуються внески у відповідні фонди. Грошові видатки з цих фондів здійснюються лише з настанням певних обставин (вихід на пенсію, настання страхового випадку тощо), як правило, через багато років. Таким чином, підприємства мають у своєму розпорядженні постійні залишки коштів, які використовуються для покриття потреби в капіталі. Ці кошти можна розглядати як довгостроковий позичковий капітал.

Резерв на виконання гарантійних зобов'язань. По товарах, на які встановлено гарантійний термін, до обов'язків продавця (виробника) входить виконання гарантійних зобов'язань протягом терміну гарантії. У разі виявлення дефектів або фальсифікації товарів протягом гарантійного терміну експлуатації споживач має право вимагати від продавця (виробника) їх усунення та відшкодування заподіяних збитків.

Резерв на виконання гарантійних зобов'язань створюється з метою рівномірного віднесення на операційні витрати витрат на гарантійний ремонт. Величина резерву встановлюється, виходячи з рівня гарантійних замін товару чи його ремонту, установленого підприємством на основі прогнозних оцінок.

З метою рівномірного віднесення на собівартість продукції витрат на гарантійний ремонт (обслуговування) підприємство може сформувати резерв на виконання гарантійних зобов'язань. Величина резерву встановлюється, виходячи з рівня гарантійних замін, установленого підприємством на основі прогностичних оцінок. Згідно з податковим законодавством до складу валових витрат платника включаються будь-які витрати на гарантійний ремонт (обслуговування) або гарантійні заміни товарів, проданих платником податку, вартість яких не компенсується за рахунок покупців таких товарів. При цьому сума, що відноситься на валові витрати, не може перевищувати 10 % сукупної вартості проданих товарів, по яких не закінчився строк гарантійного обслуговування.

Забезпечення інших витрат і платежів можуть включати забезпечення для відшкодування витрат на реструктуризацію, яка здійснюється у разі наявності затвердженого керівництвом підприємства плану реструктуризації з конкретними заходами, термінами їх виконання та сумою очікуваних витрат під час і після початку реалізації цього плану.

В окремих країнах забезпечення не визнається зобов'язанням, оскільки концепція зобов'язання викладена вузько й охоплює ті суми, які можуть бути визначені без застосування попередніх оцінок.

Кожне підприємство, в тій чи іншій мірі, використовує забезпечення для застрахування себе від різноманітних втрат економічних вигод (рис. 3).

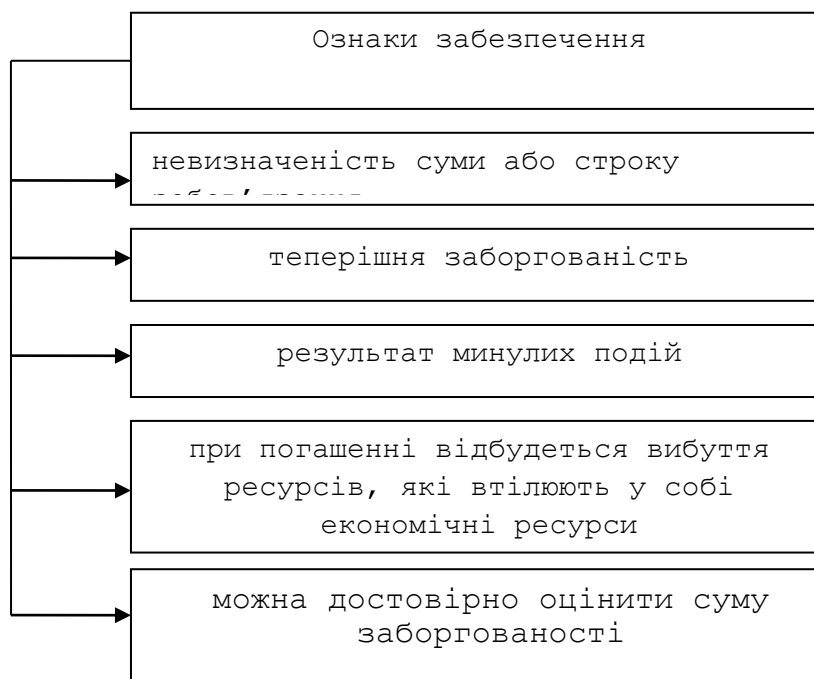

Рис. 3. Основні ознаки забезпечень

Щоб зобов'язання відповідало вимогам визнання, має існувати не лише теперішня заборгованість, а й імовірність вибуття ресурсів, котрі втілюють у собі економічні вигоди, для погашення цієї заборгованості.

Забезпечення створюється при виникненні внаслідок минулих подій зобов'язання, погашення якого ймовірно призведе до зменшення ресурсів, що втілюють в собі економічні вигоди, та його оцінка може бути розрахунково

визначена. Забезпечення використовуються для відшкодування лише тих витрат, для покриття яких вони були створені. Забороняється створювати забезпечення для покриття майбутніх збитків від діяльності підприємства.

В табл. 1 наведено перелік основних нормативних актів, що регулюють питання забезпечення інших витрат і платежів

Таблиця 1

Нормативно-правова база регулювання обліку забезпечення інших витрат і платежів

Назва нормативного документа	Характеристика документа
1	2
Конституція України від 30.09.2016, підстава - <u>1401-VIII</u>	будь яка діяльність на території України повинна здійснюватись на основі Конституції. Всі нормативно-правові акти, які діяли впродовж періоду до моменту прийняття Конституції теж повинні відповідати її положення, кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Підприємницька діяльність депутатів, посадових і службових осіб органів державної влади та місцевого самоврядування обмежується законом. Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускається зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Види і межі монополії визначаються законодавством.
Міжнародні стандарти аудиту (МСА) від 05.01.2009 р. (зі змінами і доповненнями)	рекомендує: • високий рівень гарантій щодо якості аудиторських послуг; • високий імідж професії аудитора; • взаємозв'язку між окремими елементами та процесами аудиторського циклу; • вирішення спірних питань між аудиторами та замовниками їх послуг, встановлення рівня відповідальності аудиторів; • розуміння користувачів аудиторської інформації процесу аудиторської перевірки.
Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" №996-XP7 ВР від 16 липня 1999р.	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання бухгалтерської звітності в Україні.
Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII	Визначає правові засади аудиту фінансової звітності, провадження аудиторської діяльності в Україні та регулює відносини, що виникають при її провадженні.

1	2
Закон України «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні» №2940-XII ВР від 26.01.1993.	Визначає статус державної контрольно-ревізійної служби в Україні, її функції, завдання та правові основи діяльності.
Господарський кодекс України Затверджений постановою ВР України від 16.01.2003р. №436 IV	Встановлює відповідно до конституції України правові основи господарської діяльності (господарювання), яка базується на різноманітності суб'єктів господарювання різних форм власності.
<u>Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"</u>	Цим Національним положенням (стандартом) визначаються мета, склад і принципи складання фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів.
Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.95р. №88	Положення встановлює порядок документального забезпечення записів в бухгалтерському обліку.
План рахунків бухгалтерського обліку підприємств, організацій і установ, затверджених наказом Міністерства фінансів від 30.11.99р.	Документ, що містить наявність номерів та найменувань синтетичних рахунків та субрахунків.
Інструкція про застосування «Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій»	Ця Інструкція встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку.
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»	Це Положення (стандарт) бухгалтерського обліку визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про зобов'язання та її розкриття у фінансовій звітності.
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам»	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про виплати (у грошовій і не грошовій формах) за роботи, виконані працівниками, та її розкриття у фінансовій звітності.

Продовження таблиці 1

1	2
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»	Це Положення (стандарт) визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності.
Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку № 88 (зі змінами і доповненнями)	встановлює порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових регістрів, бухгалтерської звітності підприємствами, їх об'єднаннями та госпрозрахунковими організаціями, зокрема інформації щодо нематеріальних активів.

РОЗДІЛ І. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФІЛІЇ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД» «ЯГОТИНСЬКЕ ДЛЯ ДІТЕЙ»

1.1. Характеристика історії та фінансово-господарської діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Яготинський маслозавод з 25.03.1996 р. зареєстрований як відкрите акціонерне товариство "Яготинський маслозавод". З 26.04.2011 перейменований у Публічне акціонерне товариство, а з 2018р перейменовано в товариство з додатковою відповідальністю. ТДВ "Яготинський маслозавод" виготовляє близько 70 видів молочної продукції, для забезпечення населення Яготинського району та частково м.Києва та інших районів Київської області. Входить до складу холдингу «Молочний Альянс».

Станом на кінець 2018 року холдинг «Молочний Альянс», є одним із лідерів національного ринку молочної продукції. Його частка на ринку складає 7,8%. Холдинг є великим виробником цільно-молочної продукції, сирів, плавленого сиру.

Скорочене найменування підприємства: Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей». Повне найменування підприємства: товариство з додатковою відповідальністю “Яготинський маслозавод”. Місцезнаходження (адреса) виробництва: Україна, Київська область, м. Яготин, вул. Шевченка, 213.

Згідно КВЕД Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» основними видами діяльності є:

- ☐ перероблення молока та виробництво сиру;
- ☐ діяльність автомобільного вантажного транспорту;
- ☐ роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах.

Товариство являється самостійним господарюючим статутним суб'єктом, підприємницьким товариством відповідно до законодавства України, юридичною особою приватного права, має відокремлене майно, має самостійний баланс, поточні та інші рахунки в установах банків, фірмові бланки, круглу печатку та штампи зі своїм найменуванням й ідентифікаційним кодом, товарний знак, емблему та інші реквізити й атрибути.

Обліково-аналітичне забезпечення наступних витрат і платежів

Посада	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	Розділ 1	Номер сторінки
Здобувач	Матюк М.Ю.		21 р		
Науковий керівник	Михайленко О.В.		21 р		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л. М.		21 р		

Виготовлення молочної продукції на Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» відповідає усім правилам і стандартам якості. Стабільно висока якість продукції підприємства засвідчена численними нагородами спеціалізованих виставок і конкурсів та народним визнанням.

Важливою віхою в розвитку заводу були 70-ті роки. Так в 1975 році у порівнянні з 1970 роком виробіток валової продукції на одного працюючого збільшився на 43,2 %, а фондоозброєність на 17,6%, середньорічна вартість основних промислово-виробничих фондів збільшилась в півтора рази. Було досягнуто збільшення вартості основних промислово-виробничих засобів завдяки збільшенню технічної оснащеності підприємства і розширення виробничих площ за рахунок прибудови цеху сушки, компресорного цеху, а також встановлення другої лінії по виробництву масла.

Було зведено приміщення адмінкорпусу на початку 90-х років, розпочали реконструкцію цеху сухого знежиреного молока.

У 1994 р. завод організував фірмову торгівлю, система якої охоплює 6 торгових точок із магазини у м. Яготині та 4 магазини ДП «Яготинський молочний продукт». У 2000 р. створено 2 сільськогосподарські дочірні виробництва: ДП «Київська Русь» і ДП «Україна», в 2001 р. – ще 3 дочірні підприємства: які займаються виробництвом молока та м'яса, але нажаль вони стали непосильним тягарем і основним фактором який стримував подальшу модернізацію виробництва безпосередньо самого маслозаводу. Ці фактори стали основною причиною продажу в 2006 р. корпоративних прав холдингу «Молочний Альянс» – група компаній, яка поєднає в собі потужні виробництва з переробки молока і популярні молочні та сирні бренди. До складу холдингу входять 9 підприємств. Продукція підприємств холдингу випускається під торговими марками «Молочний шлях», «Славія», «Здорово», «Яготинське».

Органами управління є:

- ☐ Виконавчий орган управління Товариством (Директор).
- ☐ Збори учасників Товариства;
- ☐ Контролюючим органом Товариства є Ревізійна комісія Товариства.

Виконавчим органом акціонерного Товариства, який здійснює керівництво його поточною діяльністю, є колегіальний орган - Правління, що очолюється Головою Правління.

Вищим органом Товариства є Загальні збори акціонерів, в яких користуються право брати участь усі акціонери, самостійно від кількості та класу акцій, власниками яких вони є, або повірені представники акціонерів. Брати участь у суцільних зборах акціонерів з правом дорадчого голосу уміють також керівник Товариства та члени виконавчого органу управління Товариства, що не є акціонерами.

В кінці 2012 року, запускаючи новочасний бренд для найменших українців — «Яготинське для дітей»,

Ефективність виробничого процесу залежить від правильного формування організаційної структури підприємства з визначенням меж прав та обов'язків кожного працівника.

Група компаній «Молочний альянс» урадила виключити на ринок дійсно еталонну торгову марку дитячого молочного харчування — якісну, корисну, зручну у використанні, орієнтовану на потреби малюків та їх батьків. За перші три роки свого існування ТМ «Яготинське для дітей» стала беззаперечним лідером у своїй категорії з ринковою часткою 40%.

Смачні та корисні молочні продукти для малят віком від 6 місяців до 3-х років ТМ «Яготинське для дітей» виробляються на новому спеціалізованому заводі дитячого молочного харчування, розташованому в екологічно чистій зоні Київської області.

Для виробництва молочної продукції ТМ «Яготинське для дітей» використовується натуральне молоко та натуральні наповнювачі. Технологічний процес створення продукції ТМ «Яготинське для дітей» виключає додавання будь-яких консервантів та цукру. Продукти з наповнювачами ТМ «Яготинське для дітей» містять лише натуральну фруктозу. При прийомі на завод вся сировина проходить багатоступеневий контроль якості. Кожна партія продукції підлягає контролю на підприємстві.

Керуючись думкою набувачів та задля збереження усіх корисних і смакових якостей продукту, ми обрали безпечну упаковку — скляну пляшку, що не взаємодіє зі вмістом, адже скляну тару вважають найкращою для пакування молочних продуктів для дітей.

Таким чином, за кожною нашою дією стоять ретельно продумані рішення, які знаходять підтримку у батьків і малюків, а продукція ТМ «Яготинське для дітей» виробляється з любов'ю з урахуванням смакових потреб діточок та зручності їхніх батьків.

При Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» створені сільськогосподарські дочірні виробництва, які здійснюють постачання сировини на підприємство. Крім того підприємством скуповується молоко у сільських господарств та приватного сектору Київської області.

Організаційна структура Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» (рис. 1.1) потребує змін, про це свідчить проведений аналіз норм керованості підприємства.

Під час дослідження підприємства, зокрема його організаційної структури, було виявлено її невідповідність нормам керованості, що знижує її ефективність.

Відмінна організаційна структура забезпечить більш абсолютну реалізацію стратегії диференціації, дасть змогу зменшити адміністративні втрати та забезпечити дійову роботу персоналу і взаємодію керівників з підлеглими. Тому важливо, щоб структура управління відповідала низці вимог:

- оперативність ;
- оптимальність;
- економічність.

Аналіз організаційної структури підприємства сприяє виявленню недоліків наявної організаційної структури та окреслює основні напрями їх усунення.

Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» має лінійно-функціональну організаційну структуру – комбінація лінійної та функціональної структур. Основний принцип – розмежування повноважень і відповідальності за функціями та прийняття рішень по вертикалі. Управління здійснюється за лінійною схемою, а функціональні підрозділи допомагають лінійним керівникам у вирішенні відповідних управлінських функцій.

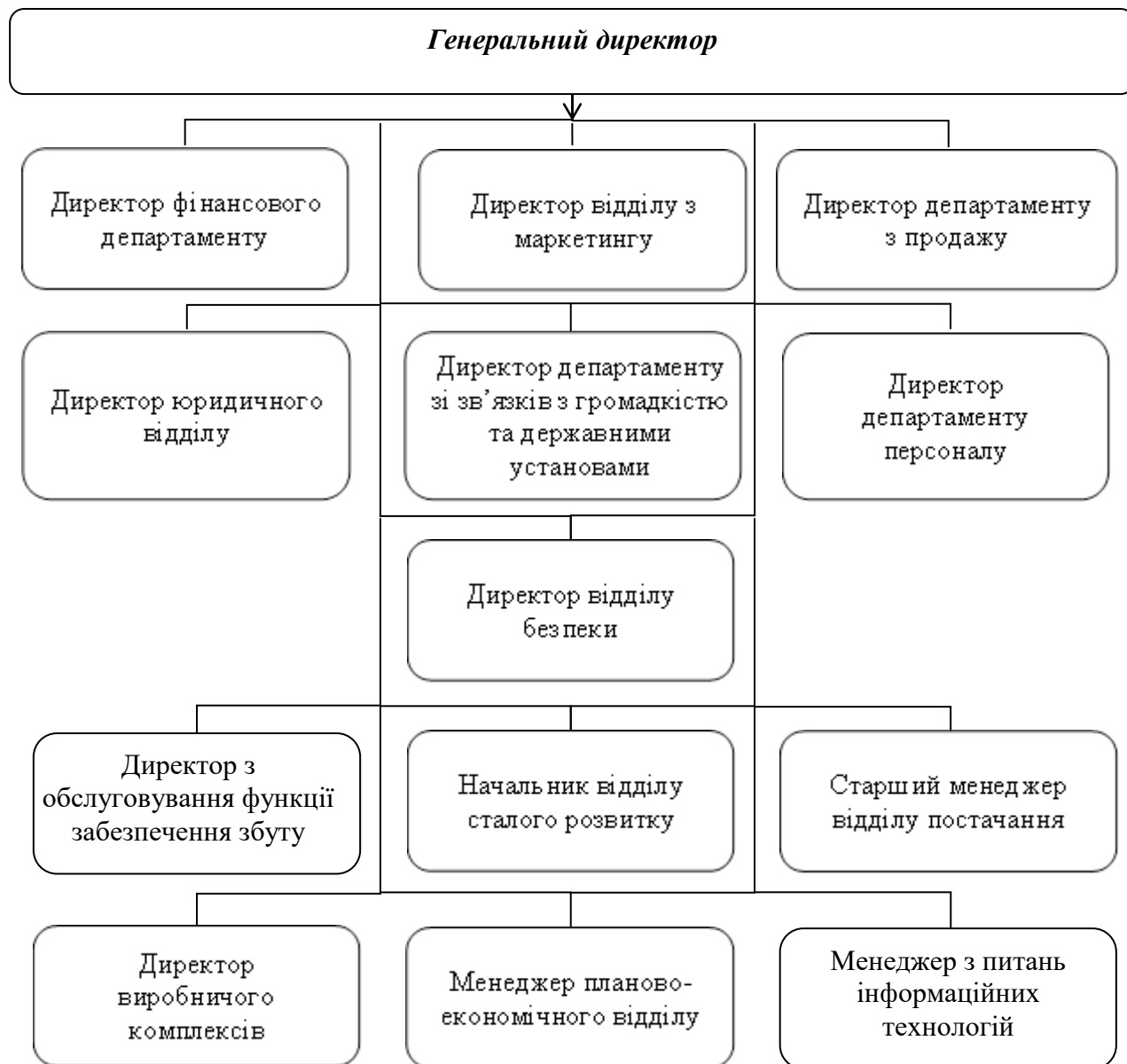

Рис. 1.1. Організаційна структура управління Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

При такій організації управління підприємством можливе успішне функціонування лише тоді, коли зміни по всіх структурним підрозділам відбуваються рівномірно. Але в реальних умовах цього немає, з'являється неадекватність реакції системи управління на вимогу зовнішнього середовища.

Головний інженер підприємства впорядкає проведення наукових досліджень та експериментів; керує розробкою планів розвитку підприємства, заходів стосовно

запобіганню шкідливого впливу виробництва; слідкує за раціональним використанням ресурсів; піклується про працівників, створюючи сприятливі та безпечні умови праці.

Головний бухгалтер забезпечує раціональну організацію обліку звітності на виробництві на основі форм та методів бухгалтерського обліку та контролю, впоряджує правильне нарахування і перерахування платежів у державний бюджет, відповідає за своєчасне складання бухгалтерської звітності на основі даних первинних документів, ще організовує розрахунки по заробітній платі з працівниками виробництва і керує працівниками бухгалтерії маслозаводу.

Юрист вивчає та бере участь у розробленні документів правового характеру, виконує методичне керівництво правовою роботою на виробництві, надає правову допомогу структурним підрозділам і громадським громадам, бере участь у підготовці аргументованих відповідей у разі відхилення претензій, влаштовує за участю інших підрозділів виробництва матеріали про розкрадання, розтрати, нестандартної продукції, порушення екологічного законодавства та про інші правопорушення для подання їх до арбітражних і судових органів, втілює облік і зберігання судових і арбітражних прав, що перебувають у виконанні та закінчені судочинством.

Менеджер зі збуту впоряджує та погоджує збутову практику відповідно до укладених договорів, забезпечує постачання продукції, що випускається, споживачам у встановлені терміни; організовує проведення маркетингових досліджень з вивчення споживчого ринку, формування і розширення господарських зв'язків зі споживачами, ступеня задоволення потреб вимог і запитів споживачів на продукцію, що пропонуються, рівня конкурентоспроможності продукції на ринку шляхом дослідження і оцінювання знадоб споживачів, моніторингу конкурентів; розробляє пропозиції і розробляє рекомендації для підвищення якості і покращання споживчих властивостей товарів та послуг; розробленні рекламної стратегії, програм із формування потреби і стимулювання збуту.

Менеджер з персоналу здійснює спостереження за ринком праці, середньою заробітною платою на ринку та інформування про це керівництво; вбачає могли складати професіограму на усяке окреме вакантне місце, тобто добре дізнаватися, якими особистісними та професійними якостями зобов'язаний володіти претендент на ту чи іншу посаду; вбачає володіти основами трудового законодавства, ділового спілкування, роботи з документами та грамотної як усної, так і письмової мови; виробляє планування потреб у колективі на найближчий час і в перспективі, виготовлення резерву співробітників, при необхідності розстановка інформації про вакантні посади в джерелах масової інформації та проведення співбесід з кандидатами; а також оперативний пошук потрібних фахівців; акумулює та оформлює трудові договори, контракти та угоди, генерує та веде облік особистих справ співробітників; влаштує програми стажування, навчання, підвищення кваліфікації, атестації працівників, опрацьовує, організує та проводить тренінгові, соціальні програм; здійснює мотивацію співробітників підприємства, знаходить індивідуальний підхід до них.

Загалом структура управління Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» є найкращою, тому що забезпечує швидке та продуктивне виконання усіх функцій управління.

Адекватно до статуту Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей», до компетенції кожного з органів (загальних зборів акціонерів, наглядової ради чи виконавчого органу) належить вирішення певних питань[14].

Формування організаційної структури ведеться з урахуванням вимог довготривалого забезпечення конкурентоспроможності, вигідності та раціональної організації праці [12].

Для того, щоб сформувати організаційну структуру Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» варто розглянути його структурні підрозділи.

Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» має здатну структуру технології виробництва, яка подана на рис. 1.2

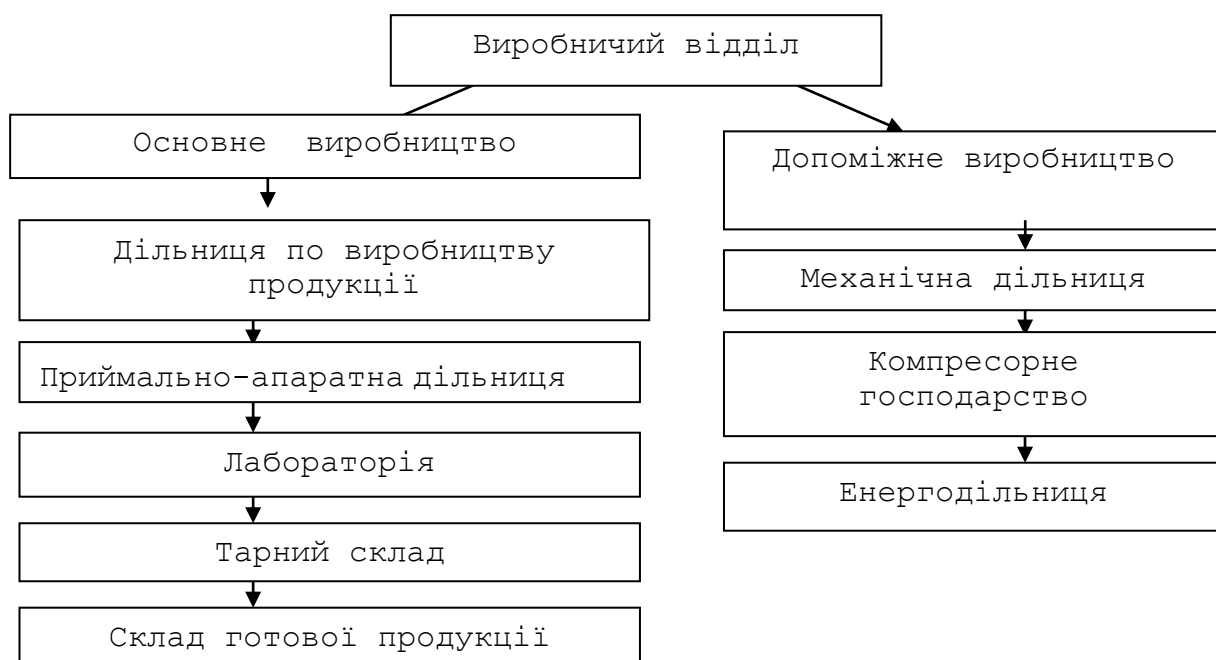

Рис.1.2. Структура технології виробництва Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Таким чином, Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» складається з наступних структурних підрозділів:

- - виробництво допоміжне та основне;
- апарат управління та непромисловий персонал.

До складу основного виробництва входять:

- приймально-апаратна дільниця;
- лабораторія;

- тарний склад;
- дільниця по виробництву продукції;
- склад готової продукції.

Допоміжне виробництво включає в себе:

- механічну дільницю та компресорне господарство;
- енергодільницю.

Від правильного формування структури підприємства залежить ефективність виробничого процесу з визначенням меж прав та обов'язків будь-якого працівника.

На Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» є служби, що займаються економічними проблемами: бухгалтерія, планово-економічний відділ та відділ збуту і постачання.

Виробнича структура виробництва – сукупність виробничих ланок, співвідношення між ними за кількістю робітників, використовуваних виробничих засобів. В основі формування виробничої структури виробництва використовується частковий поділ праці. Одна або кілька стадій виробничого ходу організаційно оформляються у відповідні структурні підрозділи виробництва.

Виробнича структура підприємства має виняткове значення для забезпечення процесу нормального його функціонування і навіть виживання оскільки від її досконалості залежать в кінцевому підсумку рівень продуктивності праці, якість продукції та її конкурентоспроможність [8].

1.2. Техніко-економічний аналіз діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2019-2020 рр

Це характеристикою основних показників виробничої діяльності підприємства є аналіз техніко-економічних показників, основним завданням якого є задоволення потреб покупців у визначеній продукції, а так само одержання прибутку. Рівень прибутку залежить від обсягів виробництва і реалізації продукції, продуктивності праці і рівня втрат на виробництво [10, с.160].

Вихідними матеріалами для аналізу з'являються вихідні дані оперативного, бухгалтерського і статистичного обліків, що аналізуються в залежності від рівня технічної оснащеності та конкретних умов експлуатації, сформованої організаційної структури виробництва. Об'єктами аналізу можуть бути результуючі техніко-економічні показники до яких необхідно віднести виконання плану, ступінь використання та технічний стан обладнання, прибутковість та продуктивність праці, заробітна плата та її структура, собівартість виробленої та реалізованої продукції, доходи від різних видів діяльності, рентабельність, показники фінансового стану підприємства.

Техніко-економічний аналіз проводять технічні служби підприємства. Об'єктом аналізу являються технічні процеси, які використовуються для

виготовлення продукції із певними властивостями та пов'язані з цим матеріальні, трудові й фінансові витрати, а його предметом являються причинно-наслідкові зв'язки, які є результатом взаємодії технічних та економічних процесів.

Таблиця 1.2.

Основні показники роботи Філія ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2019-2020 рр

№ п/п	Показник	Роки		Абсолютне відхилення	Темп зміни, %
		2019	2020		
A	B	C	D	E	F
1	Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	167644	178580	10936	106,52
2	Чисельність промислово-виробничого персоналу, ос.	139	175	36	125,90
3	Фонд оплати праці промислово-виробничого персоналу, тис. грн.	18292	29821	11529	163,03
4	Виробіток на одного працівника ПВП, тис.грн/чол	1206,07	1020,46	-185,61	84,61
5	Середньорічна оплата праці, тис. грн./особу	131,60	170,41	38,81	129,49
6	Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	140558	163394	22836	116,25
7	Віддача основних засобів, грн/грн	1,19	1,09	-0,10	91,64
8	Середньорічні залишки обігових коштів, тис.грн	633398	990099	356701	156,32
9	Коефіцієнт оборотності обігових коштів	0,26	0,18	-0,08	68,15
10	Середньорічна вартість активів, тис. грн.	852671	1157267	304596	135,72
11	Власний капітал, тис. грн.	-12427	-27298	-14871	219,67
12	Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	127209	138297	11088	108,72
13	Витрати на 1 грн. реалізованої продукції, коп.	75,88	77,44	1,56	102,06
14	Матеріальні витрати, тис. грн	304821	355013	50192	116,47
15	Матеріаловіддача, грн/грн	0,55	0,50	-0,05	91,46

A	B	C	D	E	F
16	Валовий прибуток (збиток), тис. грн.	40435	40283	-152	99,62
17	Прибуток (збиток) операційної діяльності, тис. грн.	-7448	-14816	-7423	-198,93
18	Чистий фінансовий результат, тис.грн	-7448	-14871	-7423	199,66
19	Рентабельність продаж,%	31,79	29,13	-2,66	X
20	Збитковість власного капіталу,%	59,93	54,48	-5,46	X
21	Збитковість загальна (активів),%	-0,87	-1,29	-0,41	X

Отже, в процесі проведеного аналізу можна зробити висновок, що в цілому підприємство працювало стабільно, але при цьому існували певні труднощі. Чистий дохід (виручка) від реалізації збільшився на 10936 тис. грн. або на 6,52%. Також збільшилась і собівартість продукції на 11088 тис.грн. у 2020 році порівняно з 2019 роком, що є негативним явищем. Перевищення темпу зростання собівартості продукції над темпом збільшення чистого доходу призвело до того, що також валовий прибуток зменшився на 152 тис.грн і підприємство тримало збиток в розмірі 7448 в 2019 році та 14816 тис. грн у 2020 р, що свідчить про зниження ефективності роботи підприємства.

Величина власного капіталу в 2019-2020 рр має від'ємне значення за наявності нерозподіленого збитку. Цей показник збільшився на 14871 тис.грн або в 2,2 рази.

Спостерігається позитивна динаміка певних показників виробничо-господарської діяльності. Так збільшилася середньорічна вартість основних засобів на 22836 тис.грн (16, 25%), вартість матеріальних витрат на 50192 тис.грн (16,47%),

Непропорційне зростання чистого доходу (виручки) від реалізації продукції та величини ресурсів призвело до зменшення показників ефективності їх використання. Так віддача основних засобів зменшилася на 8,36%, а матеріаловіддача на 8,54%.

Наявність негативного чистого фінансового результату (збитку) призвело до наявності збитковості основних показників. А саме в 2019-2020 рр спостерігається збитковість власного капіталу, активів. Але збитковість власного капіталу зменшилася на 5,46 в.п., а збитковість активів збільшилася на 0,41 в.п.

Негативним явищем діяльності підприємства є зменшення продуктивності праці працюючих на 185,61 тис.грн /ос або на 5,39%. Це відбувається за рахунок того, що виручка від реалізації збільшилася на 6,52% , а чисельність працюючих на 25,9%.

Отже, в цілому за період 2018-2019 роки підприємство вело збиткову діяльність, але більшість техніко-економічних показників мають тенденцію збільшення.

Разом з тим підприємство є нерентабельним. Показники зменшуються з кожним роком. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу зменшується у 2019 та 2020 роках. Коефіцієнт рентабельності активів, продажу та витрат істотних змін зазнали в 2019 році, а за період з 2019 по 2020 майже не змінились.

Аналіз ділової активності підприємства показав, що за аналізований період повний цикл виробництва, що приносить відповідний ефект у вигляді прибутку відбувається приблизно 2,5 рази на рік.

Загалом показники змінюються як в позитивну, так і в негативну сторони, але разом з тим підприємство є нерентабельним, не швидко ліквідним, але активним в своїй діяльності.

РОЗДІЛ II. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКОВОЇ РОБОТИ ФІЛІЇ ТДВ «ЯГОТИНСЬКИЙ МАСЛОЗАВОД» «ЯГОТИНСЬКЕ ДЛЯ ДІТЕЙ» ТА ОБЛІК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНИХ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ

2.1. Організація обліку Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Для правильної організації бухгалтерського обліку на виробництві, для дійової його роботи, необхідно вивчити облікову політику, що передбачає вибір сукупності методичних заходів організації та ведення бухгалтерського обліку виробництвом.

На досліджуваному виробництві згідно облікової політики відвічальність за організацію бухгалтерського обліку і забезпечення реєстрації фактів виконання операцій у первинній документації, збереження опрацьованих документів та звітності доручається керівнику виробництва.

Основними завданнями бухгалтерії Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» є:

- ведення бухгалтерського обліку стосовно забезпечення дотримання законодавства України;
- ефективне та дієве ведення бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності;
- правильне складання звітності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»;
- своєчасне забезпечення дієвого контролю за використанням використаних ресурсів відповідно до затверджених нормативів і кошторису.

Складовою адміністрації є бухгалтерія яка тісно взаємодіє з усіма виробничими структурами та службами виробництва. Зв'язки бухгалтерії з відокремленими підрозділами компанії полягають в тому, що бухгалтерія одержує від них необхідну для обліку та контролю документацію, та в свою чергу, покриває інформацією про результати їх роботи.

Філія допроваджує бухгалтерський облік здійснених господарських операцій, а також облік господарських операцій відділень, які знаходяться у підпорядкуванні різної спрямованості Філії, щоквартально акумулює бухгалтерську звітність.

Посада	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	Розділ 2	Номер сторінки
Здобувач	Матей М.Ю.		21 р		
Науковий керівник	Михайленко О.В.		21 р		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л. М.		21 р		

Структура бухгалтерії подана на рис. 2.1.

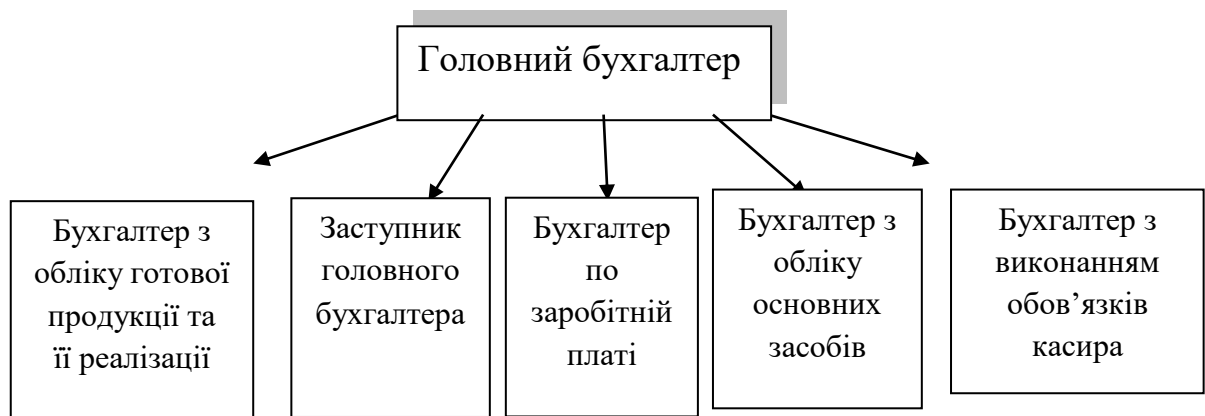

Рис.2.1. Структура бухгалтерії Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Бухгалтерський облік на виробництві проводиться службою, що є самостійною одиницею виробництва, під керівництвом головного бухгалтера. Окрім головного бухгалтера на підприємстві працюють бухгалтери, із різним спрямуванням діяльності.

Завдання, обов'язки, права та відповідальність працівників бухгалтерії наводяться у відповідних посадових інструкціях.

Бухгалтерський облік ведеться адекватно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99р. №994 – XIV, інструкціями та Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, а також Наказом про облікову політику підприємства, Положенням про бухгалтерію, Статутом підприємства.

Головний бухгалтер відноситься до професійної групи «Керівники», виконує керівництво працівниками бухгалтерії та підпорядковується керівнику виробництва.

Головний бухгалтер:

☐ постійно та планово вимагає від структурних одиниць, служб і працівників забезпечення неухильного дотримання системи оформлення і подання в облік первинних документів;

☐ організовує ретельне забезпечення дотримання на виробництві встановлених єдиних методологічних основ бухгалтерського обліку, складання і подання у встановлені строки фінансової звітності;

☐ постійно проводить контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій;

☐ повсякденно спостерігає за згодою з власником або керівником компанії та забезпечує перерахування податків і зборів, передбачених

законодавством, проводять розрахунки з іншими кредиторами відповідно до договірних обов'язків;

☐ регулярно забезпечує конфіденційність відомостей про діяльність підприємства;

☐ регулярно достачає ведення бухгалтерського обліку, дотримуючись загальної методології відповідно чинних законодавчих актів;

☐ фахово організовує роботу служби бухгалтерії, постійно контролює відображення на рахунках обліку усіх господарських операцій;

☐ фахово забезпечує оформлення на основі даних бухгалтерського обліку фінансової звітності компанії, організовує підписання її та подання в установлені строки користувачу;

☐ регулярно проводить заходи стосовно надання повної, правдивої і неупередженої інформації про фінансовий стан, узагальнює результати діяльності і грошовий потік підприємства;

☐ постійно бере участь в підготовці і поданні інших видів звітності, що передбачають підпис головного бухгалтера, до органів контролю у відповідності з нормативними актами, що затверджені формами та інструкціями;

☐ самостійно застосовує всі необхідні заходи для протистояння несанкціонованому і не помітній поправці записів в первинних документах та регістрах бухгалтерського обліку, а також контролює процес збереження оброблених документів, реєстрів та фінансової звітності протягом певного терміну;

☐ законодавчо дотримується правил внутрішнього трудового розпорядку, правил техніки безпеки при роботі з оргтехнікою, заходів пожежної безпеки;

☐ організовує та самостійно здійснює контроль за веденням касових операцій, розумним і ефективним використанням матеріальних, трудових та фінансових ресурсів;

☐ регулярно здійснює аналіз діяльності товариства за показниками бухгалтерського обліку і звітності з метою виявлення внутрішніх резервів, уникнення непродуктивних витрат;

☐ постійно бере участь в проведенні інвентаризації на підприємстві, оформленні матеріалів, що пов'язані з нестачею та компенсацією збитків від нестачі, крадіжок та псування активів підприємства;

☐ керує робітниками бухгалтерського обліку фірми та розподіляє між ними завдання і обов'язки;

☐ при звільненні передає справи керівнику або призначеній ним посадовій особі.

Головний бухгалтер несе відповідальність:

☐ за правопорушення, скоєні в процесі здійснення своєї діяльності;

☐ за нерозумне виконання або невиконання своїх посадових обов'язків та роботу підпорядкованих йому працівників із питань їх виробничої діяльності, незабезпечення дотримання трудової і виконавчої дисципліни працівниками, в межах визначених чинним законодавством України;

☐ за невиконання наказів, розпоряджень і доручень керівника підприємства.

☐ за завдання матеріальної шкоди;

Головний бухгалтер має право:

☐ в межах своєї компетенції підписувати та візувати документи;

☐ працювати від імені бухгалтерії компанії,

☐ в межах своїх повноважень доводити власнику виробництва про всі недоліки в діяльності виробництва та привносити пропозиції щодо їх усунення;

☐ самостійно провадити листування із структурними підрозділами компанії, а також з іншими організаціями з питань, що належать до компетенції бухгалтерії і не вимагають рішення керівника фірми;

☐ вносити на розгляд керівника підприємства пропозиції з вдосконалення роботи, пов'язаної з обов'язками, що передбачені посадовою інструкцією;

☐ представляти інтереси підприємства у відносинах зі структурними підрозділами, а також іншими організаціями з фінансових та інших питань;

☐ вносити пропозиції керівнику компанії: про залучення до матеріальної і дисциплінарної відповідальності осіб, що працюють на підприємстві за результатами перевірок про заохочення працівників;

Бухгалтер з обліку праці та її оплати належить до професійної групи «Фахівці» та підпорядковується головному бухгалтеру.

Він призначається та звільняється з посади наказом директора з дотриманням вимог Кодексу законів про працю України і чинного законодавства про працю.

У своїй діяльності бухгалтер з обліку праці та її оплати керується:

☐ Законами України;

☐ Постановами і розпорядженнями кабінету Міністрів України;

☐ Конституцією України;

☐ Посадовою інструкцією.

☐ Положенням про відділ кадрів, правилами внутрішнього трудового розпорядку;

Бухгалтер обліку праці та її оплати:

– регулярно забезпечує ведення обліку, дотримуючись єдиної методології, з врахуванням особливостей практики компанії та технології оброблення облікових даних, а саме:

– здійснює ведення первинних документів по заробітній платі;

- проводить розрахунок та облік заробітної плати, видачу довідок працівникам;
- контролює замовлення та видачу зарплатних карток;
- відповідально дотримується правил внутрішнього трудового розпорядку, правил техніки безпеки при роботі з оргтехнікою, протипожежних заходів безпеки, інструкції з ОП.

Бухгалтер обліку праці та її оплати має право:

☐ постійно одержувати у встановленому порядку від структурних підрозділів відповідні первинні документи,

☐ регулярно повідомляти керівнику про виявлені помилки в діяльності компанії та привносити пропозиції щодо їх усунення.

Бухгалтер з обліку праці та її оплати несе відповідальність:

☐ за невідповідне виконання правил внутрішнього трудового розпорядку, виробничих завдань та обов'язків покладених на нього згідно посадових інструкцій;

☐ за наявні та приховані правопорушення, скоєні в процесі здійснення своєї діяльності;

☐ за свідоме та несвідоме завдання матеріальної шкоди.

Бухгалтер по виробництву належить до професійної групи «Фахівці» та підпорядковується головному бухгалтеру.

Призначається та звільняється з посади наказом Директора Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» з дотриманням вимог Кодексу законів про працю в Україні та чинного законодавства про працю.

Бухгалтер по виробництву:

– забезпечує ведення обліку, дотримуючись єдиних методологічних засад, з врахуванням особливостей діяльності компанії та технології обробки облікових даних.

– дотримується правил внутрішнього трудового розпорядку, правил техніки безпеки при роботі з оргтехнікою, протипожежних заходів безпеки, інструкціями з ОП.

2.2. Загальна схема документообігу Філії ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» та коментар його облікової політики

Документообіг – це рух документів від моменту їх складання чи отримання від інших підприємств, враховуючи період обробки і до передачі в архів.

На кожному підприємстві саме головним бухгалтером встановлюється документообіг, який є обов'язковим для робітників організації.

Основою відображення бухгалтерських операцій є їх документування.

Документування – це створення документа з використанням різних методів, способів і засобів фіксування інформації на матеріальному носії.

На Філії ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» встановлені наступні строки зберігання документів бухгалтерського обліку та звітності (табл. 2.1).

Таблиця 2.1.

Строки зберігання документів бухгалтерського обліку та звітності

<i>Документи бухгалтерського обліку та звітності</i>	<i>Строк зберігання</i>
Річні бухгалтерські звіти, примітки до звітів, спеціалізовані форми	До ліквідації підприємства
Первинні документи, які фіксують факт виконання господарської операції, які є підставою для здійснення записів до реєстрів бухгалтерського обліку та податкових записів	3 роки (при умові завершення перевірки податковими органами з питань дотримання податкового законодавства)
Облікові реєстри (головна книга, журнали)	3 роки

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, збереження оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років, несе директор ДП «Дослідний хлібозавод», який здійснює керівництво підприємством відповідно до законодавства та установчих документів.

Первинна інформація вводиться бухгалтером підприємства.

Основними первинними документами, що відображають суму створених забезпечень та їх використання, є довідки та розрахунки бухгалтерії. Проте основою для документального оформлення забезпечень наступних витрат і платежів є певна низка внутрішньої документації підприємства.

Таблиця 2.2

Документування процесу облікового резервування

Стадія	Документи	Роль документу	Характеристика
1	2	3	4
<i>Стадія 1. Прийняття</i>	<i>Розпорядчі документи</i>		
	Положення про облікову політику підприємства	<i>Документ передумова</i>	Засвідчує право формування резерву
	Положення про політику облікового резервування		Окреслює обраний методичний підхід облікового відображення резервів
	Колективний договір		

	<i>Первинні документи</i>		
	Документи, що засвідчують ймовірність виникнення умовного зобов'язання (штатний розпис, акти перевірок, висновки органів ліцензування та податкових органів, позовна заява, висновки судово-бухгалтерської експертизи, товарні чеки, видаткові накладні, гарантійні талони, претензії, акти наданих гарантійних послуг, книга обліку фінансових санкцій, договори, плани і прогнози, протоколи засідань, офіційні	<i>Документ причина</i>	Підтверджує наявність причини здійснення резервування
	Графіки відпусток, довідки та розрахунки бухгалтерії по оцінці розмірів, кількісній оцінці ймовірності настання події тощо	<i>Документ - підстава</i>	Є підставою для прийняття та обґрунтування рішення про формування резерву визначеного розміру
<i>Стадія 2. Реалізація рішення про формування резерву</i>	<i>Первинні документи</i>		
	Накази на надання відпусток, довідки та розрахунки бухгалтерії	<i>Документ-наслідок</i> (наслідок прийняття рішення бухгалтером про формування резерву на основі професійного судження)	Засвідчують факт здійснення бухгалтером запису до облікової системи про формування (використання) резерву
<i>Стадія 3. Використання даних системи обліку</i>	<i>Зведені документи</i>		
	– облікові регістри, внутрішні звіти (журнал 7, відомість 7.3)	Містять дані системи обліку про формування та використання резервів	Дозволяють здійснювати поточний контроль, надають інформацію для оперативного менеджменту
	– зовнішні звіти (Баланс, Примітки до річної фінансової звітності)	Містять дані про формування та використання резервів, про умовні зобов'язання	Доводять прозорість здійсненого резервування

Облікові резерви забезпечення наступних витрат і платежів виступають особливими об'єктами бухгалтерського обліку, які поза системою бухгалтерського обліку не існують (не мають матеріальної форми, не наповнені реальними матеріальними або фінансовими активами), і реалізують свої функції передусім через стабілізацію самої системи обліку у відповідь на несприятливу дію сукупності різноманітних ризиків. В свою чергу, документування, як елемент методу бухгалтерського обліку, для процесу резервування набуває специфічних рис, оскільки первинний документ, яким оформлюється момент введення резерву до системи обліку, виступає вже наслідком реалізації прийнятого рішення щодо його формування, а не є документом-підставою.

***Виклад та коментар облікової політики Філії ПАТ «Яготинський маслозавод»
«Яготинське для дітей»***

Відповідно до **Наказу про облікову політику** № 9/п від 08.01.2010 р. Філії ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» на підприємстві облікова політика ведеться згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р., згідно з Національними стандартами бухгалтерського обліку та згідно з «Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталів, зобов'язань і господарських операцій підприємства та організацій» затвердженого наказом Мінфіну України від 30.11.1999 р. форма ведення обліку журнально-ордерна, для забезпечення її створена бухгалтерська служба, використовуються технічні засоби обчислення. Встановлена відповідальність за несвоєчасне складення первинних документів і реєстрів обліку та недостовірність відображених даних, яка покладена на осіб, які склали та підписали ці документи, згідно з законом складається річна та фінансова звітність, перед якою проводиться інвентаризація. Створена постійно діюча комісія для введення в експлуатацію та списання засобів та матеріалів.

Інформація про господарські операції Філії ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» з звітний період з облікових реєстрів переноситься у згрупованому вигляді до бухгалтерських звітів.

Для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності згідно із Законом на Філії ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» перед складанням річної фінансової звітності зобов'язані проводити інвентаризацію згідно з «Інструкцією по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, ТМЦ, грошових коштів, документів і розрахунків.

На Філії ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» для ведення бухгалтерського обліку використовують рахунки та субрахунки згідно з Планом рахунків.

Облікова політика, як складова ведення бухгалтерського обліку, покликана забезпечувати виконання розглянутих функцій в будь-який момент та в будь-яких економічних системах.

Облікова політика Філії ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» - це сукупність дій з формування комплексу методичних прийомів, способів і процедур організації і ведення бухгалтерського обліку, який відповідає особливостям діяльності підприємства та інтересам його власника.

Облікова політика на підприємстві побудована на якісних характеристиках: дохідність, доречність, достовірність, порівнянність даних з дотриманням принципів: автономність підприємства та відповідальність доходів і витрат, нового висвітлення послідовність, превалювання змісту над формою.

Облікова політика на Філії ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» сформована рішенням Ради директорів і діє від «01» січня 2010р. та здійснюється згідно з Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» та затвердженими Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Курсові різниці від перерахунку грошових коштів в іноземній валюті та інших монетарних статей про операційну діяльність відображаються у складі інших операційних доходів (витрат).

У своїй діяльності для організації бухгалтерського обліку, ведення рахунків та складання зовнішньої і внутрішньої фінансової звітності ПАТ «Яготинський маслозавод» дотримується основних принципів бухгалтерського обліку: повного висвітлення усіх банківських операцій, своєчасності, превалювання сутності над формою, обачності, суттєвості, безперервності, нарахування та відповідності доходів і витрат, послідовності.

Активи і зобов'язання філії ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» обліковуються, пріоритетно, за вартістю їх придбання чи виникнення; активи та зобов'язання в іноземній валюті, за винятком немонетарних статей, підлягають переоцінці при кожній зміні офіційного валютного курсу; майно, цінні папери та майнові права, які приймаються в заставу, оцінюються за справедливою вартістю.

Придбання або продаж фінансових активів та зобов'язань визнаються на балансі або припиняють визнаватися на балансі на дату розрахунків, тобто на дату, коли актив або зобов'язання будуть передані філії ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» або з якої активи або зобов'язання передаються філії ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей». Фінансові активи філії ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» класифікуються відповідно як кредити і дебіторська заборгованість; фінансові активи за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибуток або збиток; інвестиції у портфелі філії ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» на продаж та інвестиції утримувані до погашення тощо. При первісному визнанні фінансові активи оцінюються за справедливою вартістю з врахуванням витрат, безпосередньо пов'язаних зі здійсненням операції. Після первісного визнання фінансових активів в обліку філії ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» надає їм відповідної категорії і, якщо це можливо і доцільно, наприкінці кожного фінансового року аналізує ці активи на предмет перегляду наданої їм категорії.

При веденні бухгалтерського обліку філії ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» забезпечується незмінність протягом року прийнятої методології відображення окремих господарських операцій.

Філія ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» вживає всі необхідні заходи для запобігання несанкціонованому виправленню записів у первинних документах і регістрах бухгалтерського обліку та забезпечення їх належного зберігання протягом встановленого строку. Облікова політика, як складова ведення бухгалтерського обліку, покликана забезпечувати виконання розглянутих функцій в будь-який момент та в будь-яких економічних системах. Облікова політика філії ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» - це сукупність дій з формування комплексу методичних прийомів, способів і процедур організації і ведення бухгалтерського обліку, який відповідає особливостям діяльності підприємства та інтересам його власника.

Дебіторська заборгованість є непохідним фінансовим активом та визнається тільки коли товариство стає стороною контрактних положень. Первісна оцінка дебіторської заборгованості здійснюється за справедливою вартістю плюс

витрати на операцію, які прямо відносяться до цього фінансового активу. Справедливою вартістю дебіторської заборгованості є справедлива вартість наданої (отриманої) компенсації. Подальша оцінка здійснюється за амортизованою собівартістю, з урахуванням збитків від зменшення корисності. Станом на кожен звітний дату товариство оцінює, чи існують об'єктивні свідчення того, що корисність дебіторської заборгованості зменшилася. Балансова вартість дебіторської заборгованості зменшується через рахунок резерву з одночасним визнанням збитку за звітний період. Якщо в наступному періоді величина збитку від зменшення корисності зменшується і це зменшення може бути об'єктивно співвіднесено із подією, що має місце після визнання зменшення корисності, то раніше визнаний збиток від зменшення корисності сторнується. Сторнування не повинне призводити до такої балансової вартості, яка перевищує суму, що її мала б амортизована вартість у разі невизнання зменшення корисності на дату сторнування. Резерв під зменшення корисності дебіторської заборгованості визначається розрахунковим методом на підставі історичних даних щодо дебіторської заборгованості товариства.

Кошти на депозитних рахунках з терміном погашення більше 3 місяців відображаються в звітності як поточні фінансові інвестиції, з терміном погашення більше 12 місяців – як інші довгострокові фінансові інвестиції. Грошові кошти, що знаходяться на спеціальному рахунку і призначені для обліку коштів у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, відображаються у фінансовій звітності як грошові кошти.

Інвестиції в асоційовані компанії обліковуються за собівартістю у відповідності до МСБО 27 «Консолідована та окрема фінансова звітність» (перейменований в «Окремі фінансові звіти»). Асоційованою компанією є компанія, на яку товариство здійснює суттєвий вплив, як правило, така ситуація передбачає володіння від 20% до 50% прав голосу. Суб'єкт господарювання втрачає суттєвий вплив на об'єкт інвестування, коли він втрачає повноваження брати участь у прийнятті рішень щодо фінансових та операційних політик цього об'єкта інвестування. Втрата суттєвого впливу може відбуватися зі зміною або без зміни абсолютних чи відносних прав власності. У разі втрати суттєвого впливу товариство оцінює і визнає інвестиції за справедливою вартістю. Різниця між балансовою вартістю інвестиції на момент втрати суттєвого впливу і її справедливою вартістю визнаються в складі прибутків чи збитків. Якщо частка товариства в збитках асоційованої компанії рівна або перевищує її частку в цій асоційованій компанії, товариство не визнає подальші збитки, крім випадків, коли вона узяла на себе зобов'язання або здійснила платежі від імені асоційованої компанії.

Фінансові активи, доступні для продажу, визнаються коли товариство стає стороною за договором у відношенні таких активів. Первісна їх оцінка здійснюється за справедливою вартістю, до якої додаються витрати на операцію, які прямо відносяться до придбання фінансових активів. Справедлива вартість визначається на базі котирувальної ринкової ціни. Якщо фінансовий актив не має котирувань, то такий фінансовий актив оцінюється за справедливою вартістю, яка базується на результатах нещодавнього продажу непов'язаним третім сторонам, або шляхом розрахунку дисконтованих грошових потоків (лише для боргових цінних паперів). Виняток складають інвестиції в інструменти власного капіталу, за

якими відсутні котирувальні ринкові ціни на активному ринку та чия справедлива вартість не може бути надійно оцінена, а також пов'язані з ними похідні інструменти, які оцінюються за собівартістю.

Проценти за фінансовими активами, доступними для продажу, розраховані за методом ефективної ставки, відображаються в Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) за статтею «Інші фінансові доходи». Дивіденди за доступним для продажу інструментом власного капіталу визнаються як прибуток, коли встановлено право товариства на отримання платежу. Зміни справедливої вартості вказаної категорії фінансових активів відображаються в іншому сукупному доході (та, відповідно, у власному капіталі) у тому періоді, у якому вони виникли. Якщо зменшення справедливої вартості доступного для продажу фінансового активу визнано в іншому сукупному доході та є об'єктивне свідчення зменшення корисності активу, кумулятивний збиток, який був визнаний в іншому сукупному доході, виключається з власного капіталу і визнається у прибутку чи збитку як коригування внаслідок перекласифікації в сумі, яка дорівнює різниці між вартістю його придбання поточною справедливою вартістю, за вирахуванням збитку від зменшення корисності цього фінансового активу, раніше визнаного у прибутку чи збитку.

Якщо в наступному періоді справедлива вартість боргового інструмента, класифікованого як доступний для продажу, збільшується і це збільшення може бути об'єктивно пов'язаним із подією, що має місце після визнання збитку від зменшення корисності, то збиток від зменшення корисності сторнується і визнається у прибутку чи збитку. Збитки від зменшення корисності інвестицій в інструменти власного капіталу, визнані в прибутку чи збитку, не сторнуються.

Інвестиції, утримувані до погашення, визнаються, коли товариство стає стороною за договором щодо таких активів. Первісна оцінка здійснюється за справедливою вартістю плюс витрати на операцію, які прямо відносяться до цих фінансових активів. Подальша оцінка здійснюється за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної ставки відсотка. Наприкінці кожного звітного періоду товариство оцінює, чи існують об'єктивні свідчення того, що корисність інвестицій, утримуваних до погашення, зменшилася. При наявності об'єктивних свідчень того, що відбувся збиток від зменшення корисності інвестицій, утримуваних до погашення, величина збитку визначається як різниця між балансовою вартістю активу та теперішньою вартістю попередньо оцінених майбутніх грошових потоків, дисконтованих за первісною ефективною ставкою відсотка.

Сума втрат від зменшення корисності за інвестиціями, утримуваними до погашення (інвестиції в боргові цінні папери) визначається як різниця між їх балансовою вартістю та теперішньою вартістю попередньо оцінених майбутніх грошових потоків, дисконтованих за первісною ефективною ставкою відсотка. Ця різниця визнається витратами звітного періоду. Зменшення корисності фінансових активів, що обліковуються за амортизованою собівартістю. Збитки від зменшення корисності визнаються у складі прибутку або збитку у міру їх виникнення в результаті однієї або більше подій («збиткових подій»), що відбулися після первинного визнання фінансового активу і що впливають на суми або терміни розрахункових майбутніх грошових потоків, які пов'язані з фінансовим активом

або з групами фінансових активів, якщо дані збитки можна оцінити з достатньою мірою точності. Якщо товариство визначає, що не існує об'єктивних ознак зменшення корисності для фінансового активу, що оцінений на індивідуальній основі, незалежно від того, є актив індивідуально істотним чи ні, він включається в групу фінансових активів з подібними характеристиками кредитного ризику і ця група оцінюється на предмет зменшення корисності на колективній основі.

Основними факторами, які враховує товариство при оцінці фінансового активу на предмет його знецінення, є прострочений статус, значні фінансові труднощі контрагента, погіршення платоспроможності та інші, що здійснюють негативний вплив на контрагента. Якщо в подальшому сума збитку від зменшення корисності зменшується, і це зменшення може бути об'єктивно віднесене до події, яка відбулася після визнання зменшення корисності (як, наприклад, підвищення кредитного рейтингу дебітора), раніше визнаний збиток від знецінення сторнується. Активи, погашення яких неможливе, списуються за рахунок сформованого резерву під знецінення після завершення всіх необхідних процедур для відшкодування і після визначення остаточної суми збитку. Повернення раніше списаних сум відображається через прибутки.

Опис податкової політики та практики Філії ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

Податкова політика підприємства – це складова частина фінансової стратегії підприємства, яка полягає у виборі найбільш ефективних варіантів здійснення податкових платежів за наявності альтернативних варіантів його господарської діяльності [1, с. 205], основна ланка мінімізації податкових платежів підприємства [2, 3].

Складність сучасної податкової системи — її висока динамічність, яка потребує постійної уваги бухгалтерських та фінансових служб підприємства, що несуть основну відповідальність за фінансові результати діяльності будь-якого комерційного підприємства. Нестабільність податкової політики, невизначеність початкових "правил гри" підприємств із державою, внесення змін і доповнень до законів та інструкцій "заднім числом" або протягом фінансового року, що з погляду загальних принципів ринкової економіки не допустиме, є головною проблемою податкових взаємовідносин підприємств із державою. Це ускладнює виробниче планування і розвиток, робить непередбачуваним інвестування, і в результаті дезорганізує підприємництво.

Під **податковою політикою** відносно підприємств розуміються використовувані державою податкові важелі, що стимулюють інвестиційну діяльність, яка сприяє зростанню продуктивності праці та фонду споживання.

Податки — це обов'язкові платежі, що їх встановлює держава для юридичних і фізичних осіб, які забезпечують фінансування державних витрат.

Філія ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» є платником податків, які визначені Податковим кодексом України, є платником єдиного соціального внеску до Пенсійного фонду України та інших платежів, визначених відповідним законодавством України.

Податок на додану вартість. Дохід, витрати та активи визнаються за виключенням податку на додану вартість, крім випадків, коли ПДВ, виник при покупці активів або понесенні витрат, який не відшкодовується з бюджету. В такому випадку ПДВ включається до вартості активу або витрат. Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги та кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги відображаються з врахуванням ПДВ. Аванси отримані та аванси сплачені відображаються з ПДВ

Податок на прибуток. Витрати з податку на прибуток товариства формуються як сума поточних податкових витрат, розрахованих на базі оподаткованого прибутку за правилами податкового законодавства, та відстрочених податкових витрат (доходів). Відстрочені податкові витрати (доходи) виникають внаслідок визнання в прибутку чи збитку відстрочених податкових активів та/або відстрочених податкових зобов'язань. Відстрочені податкові зобов'язання визнаються щодо всіх тимчасових різниць, що підлягають оподаткуванню, крім випадків, коли такі різниці виникають від первісного визнання активу чи зобов'язання. Відстрочений податковий актив визнається щодо всіх тимчасових різниць, що підлягають вирахуванню, тією мірою, якою є ймовірним, що буде отримано оподатковуваний прибуток, до якого можна застосувати тимчасову різницю, яка підлягає вирахуванню, за винятком ситуацій, коли відстрочений податковий актив виникає від первісного визнання активу або зобов'язання. Отримання достатнього оподаткованого прибутку є ймовірним тоді, коли відстрочений податковий актив може бути зарахований проти відстроченого податкового зобов'язання, яке відноситься до того самого податкового органу, та буде відновлено в тому самому періоді, що і актив, або в тому періоді, в якому збиток, що виникає з активу, може бути віднесений на попередній або послідуєчий період. У випадках, коли немає достатніх відстрочених податкових зобов'язань щоб зарахувати відстрочений податковий актив, актив відображається в тій мірі, в якій ймовірно виникнення достатнього оподаткованого прибутку в майбутніх періодах.

Податок на прибуток підприємств — прямий податок, що стягується з прибутку організації (підприємства, банку, страхової компанії). Прибуток організації, як правило, визначається як дохід від діяльності компанії мінус сума встановлених відрахувань та знижок.

Витрати з податку на прибуток За звітний період: всього - 28428 тис. грн. За аналогічний період попереднього року: всього - 14699 тис. грн. Визнані відстрочені податкові активи та зобов'язання:

- чистий відстрочений податковий актив (зобов'язання): залишок на початок звітного періоду - 136 тис. грн.; залишок на кінець звітного періоду - 0 тис. грн.
- визнаний відстрочений податковий актив: залишок на початок звітного періоду - 136 тис. грн.; залишок на кінець звітного періоду - 0 тис. грн.
- визнане відстрочене податкове зобов'язання: залишок на початок звітного періоду - 136 тис. грн.; залишок на кінець звітного періоду - 0 тис. грн.

2.2. Аналітичний і синтетичний облік забезпечення наступних витрат і платежів

Особливий теоретичний і практичний інтерес в умовах кризи представляє розгляд концепції резервування. Сформовані резерви додають впевненості в завтрашньому дні не тільки підприємству і його працівникам, але й партнерам. Обов'язок підприємства створювати резерви опирається на вимоги діючих Положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Зокрема, на необхідність створення резерву відпусток вказують п. 13 П(С)БО 11 «Зобов'язання» та п. 7 П(С)БО 26 «Виплати працівникам». Забезпечення створюються для відшкодування наступних (майбутніх) операційних витрат на: виплату відпусток працівникам; додаткове пенсійне забезпечення; виконання гарантійних зобов'язань; реструктуризацію, виконання зобов'язань при припиненні діяльності; виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів тощо [8].

Виплати за невідпрацьований час, що підлягають накопиченню, визнаються зобов'язанням через створення забезпечення у звітному періоді [9]. Щодо дебіторської заборгованості, яка є фінансовим активом (крім придбаної заборгованості та заборгованості, призначеної для продажу), усі підприємства зобов'язані створювати резерв сумнівних боргів. Це впливає, зокрема, з п. 7 П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», п. 2.8 р. II П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва». Умови нарахування резервів представлено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3.

Умови нарахування резервів в системі бухгалтерському обліку

Умови нарахування резервів	Характеристика умов нарахування резервів
1	2
Поточне зобов'язання, що виникло в результаті минулих подій	Минулі події, на яких засновані зобов'язання, виникають та відображаються в обліку незалежно від майбутніх подій і майбутніх дій компанії. Будь-які наміри організації, які приймаються в односторонньому порядку, не визнаються зобов'язаннями і не вимагають нарахування резервів.
Існування можливості погашення зобов'язання економічно вигідними для підприємства ресурсами	Ймовірність вибуття економічно вигідних для підприємства ресурсів є обов'язковою умовою для визнання зобов'язання та нарахування резерву. Коли не очевидно, що потрібні ресурси для погашення зобов'язання, резерв під таке зобов'язання не визнається. В цьому випадку зобов'язання визнається як умовне.
Можливість надійної оцінки зобов'язання	Надійна оцінка зобов'язання є неодмінною умовою нарахування резерву. Сума, визнана в якості резерву, є найкращою при оцінці витрат, необхідних для погашення поточного

	зобов'язання на звітну дату.
Обов'язкове відображення в обліковій політиці підприємства	Методики визнання та нарахування. Внесення змін в облікову політику

Згідно з Інструкцією № 291 для узагальнення інформації про рух коштів, що за рішенням підприємства резервуються для забезпечення майбутніх витрат і платежів, та включення їх до витрат поточного періоду призначено рахунок 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів».

У господарській діяльності підприємств через події чи операції, що відбулися, можуть виникати потенційні (умовні) зобов'язання, щодо яких сума і час наступних платежів не визначені (оплата відпусток працівникам, здійснення гарантійного ремонту випущеної продукції тощо). Перетворення потенційних зобов'язань на реальні залежить від того, чи відбудуться у майбутньому певні події.

Забезпечення створюється при виникненні внаслідок минулих подій зобов'язання, погашення якого ймовірно призведе до зменшення ресурсів, що втілюють в собі економічні вигоди, та його оцінка може бути розрахунково визначена. Забезпечення використовуються для відшкодування лише тих витрат, для покриття яких вони були створені. Забороняється створювати забезпечення для покриття майбутніх збитків від діяльності підприємства.

Всі операції, пов'язані з обліком забезпечень наступних витрат і платежів на підприємстві оформлюються відповідними первинними документами, типові форми яких затверджені Міністерством статистики України.

Групування розпорядчих, первинних та зведених документів, що підтверджують реалізацію рішення щодо облікового резервування представлено в табл. 1.1.

Основними документами з обліку забезпечень є:

- Наказ про облікову політику ;
- первинні документи: товарні чеки , видаткові накладні;
- гарантійні талони, претензії, акти наданих гарантійних послуг, книга обліку фінансових санкцій, договори, плани і прогнози, протоколи засідань, офіційні листи та переписка з боржниками, кредиторами, державними органами;
- графіки відпусток, довідки та розрахунки бухгалтерії по оцінці розмірів, кількісній оцінці ймовірності настання події, Накази на надання відпусток, довідки та розрахунки бухгалтерії;
- облікові реєстри, внутрішні звіти (журнал 7, відомість 7.3);
- Баланс (додаток __).

Облік руху та залишків коштів на оплату чергових відпусток працівникам ведеться на субрахунку 471 «Забезпечення виплат відпусток». За Кт субрахунку 471 відображається нарахування резерву відпусток, за Дт — його списання. На цьому субрахунку також узагальнюється інформація про забезпечення

обов'язкових відрахувань (зборів) від забезпечення виплат відпусток на відрахування на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Тобто при розрахунку загальної суми резерву відпусток обчислюється сума резерву не тільки на суму нарахованої заробітної плати працівникам, а і на суму ЄСВ, що нараховується на заробітну плату працівників.

Відповідно до П(с)БО 16 у бухобліку витрати, пов'язані з оплатою відпусток та забезпеченням виплат відпусток, включаються до складу елемента «Витрати на оплату праці» з відображенням у складі витрат операційної діяльності залежно від напрямку витрат, а саме у складі: витрат на придбання або створення матеріальних і нематеріальних необоротних активів (капітальні інвестиції), витрат на виробництво, загальновиробничих витрат, адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат підприємства тощо.

Тобто створення резерву відпусток для працівників:

- відділу капітального будівництва здійснюватиметься у кореспонденції з Дт бухгалтерського рахунку 15 «Капітальні інвестиції»;
- основного виробничого персоналу — у кореспонденції з Дт бухгалтерського рахунку 23 «Виробництво»;
- допоміжного виробничого персоналу (електроцех, транспортний цех, ремонтний цех, котельня тощо) та управлінського персоналу цехів, дільниць, відділень, бригад та інших підрозділів основного й допоміжного виробництва у кореспонденції з Дт бухгалтерського рахунку 91 «Загальновиробничі витрати»;
- адміністративно-управлінського персоналу — у кореспонденції з Дт бухгалтерського рахунку 92 «Адміністративні витрати»;
- відділів збуту, маркетингу та реклами — у кореспонденції з Дт бухгалтерського рахунку 93 «Витрати на збут»;
- соціальної сфери (дитячі садки, дитячі табори, бази відпочинку, гуртожитки, лікувально-профілактичні заклади тощо) — у кореспонденції з Дт бухгалтерського рахунку 94 «Інші операційні витрати».

Відповідно до п. 17 П(с)БО 11 забезпечення використовується для відшкодування лише тих витрат, для покриття яких воно було створено.

Резерв відпусток може використовуватися лише на:

- оплату працівникам щорічної і додаткових відпусток
- виплату грошової компенсації за всі не використані працівником дні щорічної відпустки в разі звільнення
- виплату грошової компенсації у разі заміни нею частини щорічної відпустки за бажанням працівника
- сплату ЄСВ, нарахованого на суми відпускних та грошових компенсацій

Використання резерву відпусток у бух-обліку відображається такими записами:

- Дт 471 «Забезпечення виплат відпусток» Кт 661 «Розрахунки за заробітною платою» — на суми нарахованих відпускних та грошових компенсацій; та

- Дт 471 «Забезпечення виплат відпусток» Кт 651 «За розрахунками із загально-обов'язкового державного соціального страхування» — на суми нарахованого єдиного соціального внеску.

При недостатності суми створеного резерву для забезпечення нарахування виплат нарахування здійснюється за рахунок відповідних витрат залежно від категорії персоналу.

Оформлюють працівника на роботу на основі Наказу (розпорядження) про прийняття на роботу. Наказ про прийняття на роботу є однією з форм обов'язкової розпорядчої управлінської документації. Стаття 24 КЗпП зазначає, що новий співробітник може бути допущений до роботи тільки при укладанні з ним трудового договору, оформленого наказом, та подачі повідомлення про прийняття на роботу. У зв'язку із тим, що трудовий договір не обов'язково оформляти в письмовій формі як окремий документ, наказ про прийняття на роботу говорить нам, про те, що договір вже існує. .

Облік використання робочого часу ведуть у Табелі обліку використання робочого часу - застосовується для обліку використання робочого часу працівників підприємства, для контролю за дотриманням працівниками встановленого режиму робочого часу, для отримання даних про відпрацьований час, розрахунку заробітної плати, а також для складання статистичної звітності з праці в умовах автоматизованої обробки даних. Бланки табеля за формою № П-14 з частково заповненими реквізитами можуть бути створені із застосуванням засобів обчислювальної техніки. До таких реквізитів відносяться: структурний підрозділ, прізвище, ім'я, по батькові, професія (посада), табельний номер і т. п. , тобто дані, що містяться в довідниках умовно-постійної інформації. У цьому випадку форма табеля змінюється відповідно до прийнятої технологією обробки даних.

Документи для розрахунку зарплати. Перш за все, це Розрахунково-платіжна відомість . Її складає бухгалтер підприємства на підставі даних особових рахунків кожного працівника. У ній проводять лише розрахунок зарплати, а вже для її виплати використовують платіжну відомість . При відрядній системі оплати праці для правильного нарахування зарплати обліковують виробіток продукції або обсяг робіт, виконаний кожним робітником. Згідно з Інструкцією № 291 для узагальнення інформації про рух коштів, що за рішенням підприємства резервуються для забезпечення майбутніх витрат і платежів, та включення їх до витрат поточного періоду призначено рахунок 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів».

Синтетичний облік забезпечення наступних витрат і платежів ведеться на пасивному рахунку 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів». Цей бухгалтерський рахунок призначений для узагальнення інформації про рух коштів, які за рішенням підприємства резервуються для забезпечення майбутніх витрат і платежів і включення їх до витрат поточного періоду (за винятком суми забезпечення, що включається до первісної вартості основних засобів).

За кредитом рахунку відображається нарахування забезпечень, за дебетом — їх використання.

Рахунок 47 має субрахунки:

471 «Забезпечення виплат відпусток»

- 472 «Додаткове пенсійне забезпечення»
- 473 «Забезпечення гарантійних зобов'язань»
- 474 «Забезпечення інших витрат і платежів»
- 475 «Забезпечення призового фонду (резерв виплат)»
- 476 «Резерв на виплату джек-поту, не забезпеченого сплатою участі у лотереї»
- 477 «Забезпечення матеріального заохочення»
- 478 «Забезпечення відновлення земельних ділянок».

Облік руху та залишків коштів на оплату чергових відпусток працівникам ведеться на субрахунку 471 «Забезпечення виплат відпусток». За Кт субрахунку 471 відображається нарахування резерву відпусток, за Дт - його списання. На цьому субрахунку також узагальнюється інформація про забезпечення обов'язкових відрахувань (зборів) від забезпечення виплат відпусток на відрахування на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (табл 2.4).

Таблиця 2.4

**Журнал господарських операцій Філія ПАТ «Яготинський маслозавод»
«Яготинське для дітей» за жовтень 2020 р.**

(відображення нарахування резерву відпусток в обліку)

№ з/п	Зміст господарської операції	Бухгалтерський облік		Сума, грн	Підстава
		Дебет	Кредит		
1	Нараховано заробітну плату за жовтень основному виробничому персоналу	23	661	500 000	Розрахунково-платіжна відомість
2	Нараховано ЄСВ за жовтень основному виробничому персоналу	23	651	107 282	
3	Нараховано резерв відпусток за жовтень основному виробничому персоналу	23	471	41 174	
4	Нараховано заробітну плату за жовтень адміністративному персоналу	92	661	150 000	
5	Нараховано ЄСВ за жовтень адміністративному персоналу	92	651	28 924	
6	Нараховано резерв відпусток за жовтень адміністративному персоналу	92	471	12132	

Відповідно до П(с)БО 16 у бухобліку витрати, пов'язані з оплатою відпусток та забезпеченням виплат відпусток, включаються до складу елемента «Витрати на оплату праці» з відображенням у складі витрат операційної діяльності залежно від напрямку витрат, а саме у складі: витрат на придбання або створення матеріальних і нематеріальних необоротних активів (капітальні інвестиції), витрат на

виробництво, загальновиробничих витрат, адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат підприємства тощо.

Тобто створення резерву відпусток для працівників: відділу капітального будівництва здійснюватиметься у кореспонденції з Дт бухгалтерського рахунку 15 «Капітальні інвестиції»; основного виробничого персоналу - у кореспонденції з Дт бухгалтерського рахунку 23 «Виробництво»; допоміжного виробничого персоналу (електроцех, транспортний цех, ремонтний цех, котельня тощо) та управлінського персоналу цехів, дільниць, відділень, бригад та інших підрозділів основного й допоміжного виробництва - у кореспонденції з Дт бухгалтерського рахунку 91 «Загальновиробничі витрати»; адміністративно-управлінського персоналу - у кореспонденції з Дт бухгалтерського рахунку 92 «Адміністративні витрати»; відділів збуту, маркетингу та реклами - у кореспонденції з Дт бухгалтерського рахунку 93 «Витрати на збут»; соціальної сфери (дитячі садки, дитячі табори, бази відпочинку, гуртожитки, лікувально-профілактичні заклади тощо) - у кореспонденції з Дт бухгалтерського рахунку 94 «Інші операційні витрати».

У податковому обліку витрати на створення резерву відпусток визнаються витратами на підставі даних бухобліку і в подальшому не коригуються. Так, у п. 139.1 ст. 139 Податкового кодексу передбачено, що при проведенні коригувань прибутку (збитку) до оподаткування для забезпечень для відшкодування наступних (майбутніх) витрат фінрезультат до оподаткування:

- збільшується на суму витрат на формування резервів та забезпечень для відшкодування наступних (майбутніх) витрат (крім забезпечень на відпустки працівникам та інші виплати, пов'язані з оплатою праці) відповідно до НПБО або МСФЗ;

- зменшується:

- на суму витрат (крім оплати відпусток працівникам та інших виплат, пов'язаних з оплатою праці), які відшкодовано за рахунок резервів та забезпечень, сформованих відповідно до НПБО або МСФЗ;

- на суму коригування (зменшення) резервів та забезпечень для відшкодування наступних (майбутніх) витрат (крім забезпечень на відпустки працівникам та інші виплати, пов'язані з оплатою праці), на яку збільшився фінрезультат до оподаткування відповідно до НПБО або МСФЗ.

Тобто фінрезультат за всіма операціями, пов'язаними з нарахуванням і списанням резерву відпусток, які було нараховано у бух-обліку підприємства відповідно до НПБО або МСФЗ, у податковому обліку не змінюється.

Відповідно до п. 17 ПБО 11 забезпечення використовується для відшкодування лише тих витрат, для покриття яких воно було створено.

Резерв відпусток може використовуватися лише на: оплату працівникам щорічної і додаткових відпусток виплату грошової компенсації за всі не використані працівником дні щорічної відпустки в разі звільнення виплату грошової компенсації у разі заміни нею частини щорічної відпустки за бажанням працівника сплату ЄСВ, нарахованого на суми відпускних та грошових компенсацій.

Первинним документом для відображення в обліку резервів майбутніх витрат і платежів є бухгалтерська довідка.

Використання резерву відпусток у бухобліку відображається такими записами:

Дт 471 «Забезпечення виплат відпусток» Кт 661 «Розрахунки за заробітною платою» - на суми нарахованих відпускних та грошових компенсацій; та

Дт 471 «Забезпечення виплат відпусток» Кт 651 «За розрахунками із загально-обов'язкового державного соціального страхування» - на суми нарахованого єдиного соціального внеску.

При недостатності суми створеного резерву для забезпечення нарахування виплат нарахування здійснюється за рахунок відповідних витрат залежно від категорії персоналу.

Залишок забезпечення на виплату відпусток працівникам аналізується на кожен дату балансу. У разі потреби проводиться його збільшення або зменшення.

Зменшення надміру нарахованого забезпечення на виплату відпусток працівникам здійснюється за методом «сторно» бухгалтерським записом:

Дт 15 «Капітальні інвестиції»;

Дт 23 «Виробництво»;

Дт 91 «Загальновиробничі витрати» Кт 471 «Забезпечення виплат відпусток»;

Дт 92 «Адміністративні витрати»;

Дт 93 «Витрати на збут»;

Дт 94 «Інші операційні витрати» залежно від напрямку витрат.

Резерв на додаткове пенсійне забезпечення

З метою покращення соціального захисту своїх працівників підприємство можуть створювати забезпечення для виплат додаткових пенсій. Додаткові пенсії забезпечення може здійснюватись за рахунок витрат підприємства та за рахунок внесків працівників.

На субрахунку 472 «Додаткове пенсійне забезпечення» ведеться облік коштів для реалізації програми пенсійного забезпечення.

Відображення в обліку операцій щодо додаткових пенсійних забезпечень представлено в табл. 2.5.

Якщо трудовим договором між працівником та працедавцем передбачаються грошові компенсації у разі непрацездатності, інвалідності, смерті чи старості, то протягом активної діяльності працівника нараховуються внески у відповідні фонди.

**Типова кореспонденція рахунків з обліку додаткового пенсійного
забезпечення (умовний приклад)**

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис. грн.	Первинний документ
		Д - т	К - т		
1	2	3	4	5	6
1.	Створено сума резерву на додаткові пенсії за рахунок підприємства	23,91,92, 93	472	1600	Бухгалтерська довідка
2.	Проведенні відрахування на додаткові пенсії	661	472	580	Бухгалтерська довідка
3.	Нараховані додаткові пенсії	472	661	240	Бухгалтерська довідка

Таким чином, підприємства мають у своєму розпорядженні постійні залишки коштів, які використовуються для покриття потреби в капіталі. Ці кошти можна розглядати як довгостроковий позичковий капітал.

Резерв на виконання гарантійних зобов'язань

По товарах, на які встановлено гарантійний термін, до обов'язків виробника (продавця) входить виконання гарантійних зобов'язань протягом терміну гарантії.. З метою рівномірного віднесення на собівартість продукції витрат на гарантійний ремонт (обслуговування) підприємство може сформувати резерв на виконання гарантійних зобов'язань. Величина резерву встановлюється, виходячи з рівня гарантійних замін, встановленого підприємством на основі прогнозних оцінок.

Гарантійні зобов'язання перед покупцями виникають у суб'єкта господарювання, що реалізує товари (роботи, послуги), оскільки споживач має право на отримання належної якості товарів (робіт, послуг), торговельного та інших видів обслуговування. Правила організації та здійснення таких заходів регламентовано в низці законодавчих та нормативних актів України.

Відповідно до ст. 678 Цивільного кодексу в разі передачі покупцеві товару неналежної якості він має право вимагати від продавця або пропорційного зменшення ціни, або безоплатного усунення недоліків товару в розумний строк, або відшкодування витрат на усунення недоліків товару. Якщо продавець товару неналежної якості не є його виробником, вимоги щодо заміни, безоплатного усунення недоліків товару і відшкодування збитків можуть бути пред'явлені до продавця або виробника товару.

Гарантійне обслуговування полягає в тому, що виробник (продавець, виконавець) протягом гарантійного терміну зобов'язується організувати, якщо це передбачено експлуатаційним документом, роботи із спеціальної установки (підключення) товару чи його введення в експлуатацію і технічного

обслуговування. Виробник (продавець, виконавець) забезпечує нормальне використання товару, в тому числі комплектуючих виробів, протягом гарантійного терміну.

Чинним законодавством передбачено в обов'язковому порядку документальне оформлення продажу товару, під час якого продавець зобов'язаний видати споживачеві розрахунковий документ установленної форми, що засвідчує факт купівлі, з позначкою про дату продажу (п. 11 ст. 8 Закону України «Про захист прав споживачів»).

Крім того передбачено, що необхідна, доступна та достовірна інформація про товари, які підлягають гарантійному ремонту (обслуговуванню) або гарантійній заміні, доводиться виробником (продавцем) до відома споживача в експлуатаційних документах, що додаються виробником до товару.

Для обліку такого резерву передбачено субрахунок 473 «Забезпечення гарантійних зобов'язань», на якому ведеться облік руху та залишків коштів, зарезервованих для забезпечення майбутніх витрат на проведення гарантійних ремонтів проданої продукції, ремонтів предметів прокату тощо.

За кредитом субрахунку 473 відображаються суми нарахованих резервів у кореспонденції з рахунками відповідних видів витрат, за дебетом - використання цього резерву на гарантійне обслуговування в кореспонденції з рахунками обліку запасів і розрахунків.

Оцінка зобов'язань щодо гарантійного обслуговування може здійснюватись на підставі інформації про фактичні витрати, пов'язані з виконанням гарантійних зобов'язань стосовно кожного виду продукції (товарів), виконаних робіт, наданих послуг за ряд звітних періодів.

Крім того, виконання гарантійних зобов'язань часто пов'язане із заміною раніше реалізованих товарів. Для цього потрібно в бухгалтерському обліку відобразити повернення таких товарів. Для таких цілей передбачено субрахунок 704 «Вирахування з доходу». У даному випадку в бухгалтерському обліку постачальника за дебетом субрахунку 704 відображається вартість повернених покупцем продукції і товарів, а за кредитом — списання дебетового обороту на рахунок 79 «Фінансові результати».

Відображення в обліку операцій по виконанню гарантійних зобов'язань представлено в табл. 2.6.

На підприємствах-виробниках продукції створюються підрозділи (сервісні центри або гарантійні майстерні), що займаються обслуговуванням та/або ремонтом. У цьому випадку підприємство веде облік витрат на утримання таких майстерень на рахунку 23 «Виробництво».

Таблиця 2.6

Типова кореспонденція рахунків з обліку забезпечень гарантійних зобов'язань (умовний приклад)

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис. грн.	Первин-ний документ
		Д - т	К – т		
1	2	3	4	5	
1.	Створено резерв на гарантійний ремонт готової продукції	93	473	1500	Бухгалтерська довідка
2.	Списані матеріали на гарантійний ремонт за рахунок створеного резерву	473	20	25	Накладна
3.	Нарахована зарплата працівникам зайнятих ремонтом готової продукції	473	661	230	Розрахунково-платіжна відомість
4.	Нараховані відрахування на соціальні заходи (ЄСВ)	473	651	45	Розрахунково-платіжна відомість
5.	Бракована продукція списана за рахунок створеного резерву	473	26	18	Накладна
6.	Здійснені витрати на гарантійний ремонт в сумі, що перевищують норму				
	- матеріальні витрати	24	20	150	Накладна
	- нарахована заробітна плата	24	661	100	Розрахунково-платіжна відомість
	- проведені нарахування ЄСВ	24	651	37	Розрахунково-платіжна відомість

Забезпечення інших витрат і платежів

На субрахунку 474 «Забезпечення інших витрат і платежів» ведеться облік забезпечення інших наступних витрат, що не знайшли відображення на інших субрахунках рахунку 47, зокрема забезпечення на виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів, на реструктуризацію та виконання зобов'язань при припиненні діяльності та інші.

До початку ремонтних робіт на підприємстві по кожному об'єкту згідно кошторисно – фінансового розрахунку, складеного на підставі дефектної відомості, визначається планова (нормативна) їх собівартість. Після закінчення ремонту об'єкта основного засобу складається «Акт приймання – передачі відремонтованих, реконструйованих об'єктів».

Виконання графіку ремонтних робіт на підприємстві по закінченню ремонту нарахована сума резерву, що не використана, відноситься на фінансові результати звітного періоду. При утворенні, використанні, документальному оформленні в обліку резервів на ремонт основних засобів слід дотримуватися таких єдиних підходів:

- при інвентаризації зазначених резервів зайво зарезервовані суми в кінці року сторнуються;
- дозволяється залишати перехідні залишки на наступний рік з даних видів резервів, якщо в поточному періоді ремонтні роботи були розпочаті, але не закінчені;
- резерви не можуть створюватися на строк більше п'яти років; після закінчення ремонту зайво нарахована сума резерву відноситься на фінансові результати звітного періоду.

В процесі здійснення господарської діяльності виникають ситуації, коли укладений підприємством контракт стає невигідним, оскільки витрати на його виконання чи дострокове розірвання є більшими, ніж доходи за цим контрактом.

Обтяжливим контрактом визнається контракт, витрати (яких не можна уникнути) на виконання якого перевищують очікувані економічні вигоди від цього контракту. З огляду на це, національними та міжнародними стандартами обліку за такими витратами рекомендовано створювати забезпечення.

Забезпечення за обтяжливими контрактами визнається в сумі неминучих витрат, пов'язаних з його виконанням. Для обліку створення забезпечень за обтяжливими контрактами використовують субрахунок 474 «Забезпечення інших витрат і платежів» у кореспонденції з рахунками витрат поточного періоду. Здійснюється алітичний розріз до вище зазначеного субрахунку забезпечення на виконання зобов'язань за обтяжливими контрактами. Це допомагає чітко зорієнтуватися у тому, для фінансування якого виду витрат був створений відповідний резерв.

Відображення в обліку операцій забезпечення інших витрат і платежів представлено в табл. 2.7.

Вибір рахунку на який слід відносити витрати на створення забезпечення залежать від тривалості дії обтяжливого контракту. Так, за короткостроковим контрактом (укладання та виконання контракту відбувається в одному звітному році, але у різних кварталах) суму створеного забезпечення слід відображати проведенням поточних витрат в залежності від виду зобов'язання за таким контрактом.

За довгостроковим обтяжливим контрактом (дата укладання (визнання контракту обтяжливим після його укладання) та дата його виконання належать до різних звітних років), слід звернути увагу на вимогу п.7 ПСБО 16 «Витрати», де зазначено, що витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійсненні.

Таблиця 2.7.

Типова кореспонденція рахунків з обліку забезпечень інших витрат і платежів (умовний приклад)

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.	Первинний документ
		Д - т	К – т		
1	2	3	4	5	6
1.	Створено забезпечення на ремонт основних засобів	23,91, 92,93	474	120 000	Бухгалтерська довідка
2.	Проведено ремонт за рахунок створеного резерву	474	20, 66, 65	100 000	Акт
3.	Відображено не використану суму резерву забезпечення на ремонт основних засобів	474	74	10 000	Бухгалтерська довідка
4.	Відображено створення забезпечень за обтяжливими короткостроковими контрактами	91	474	15600	Бухгалтерська довідка
5.	Відображено створення забезпечень за обтяжливими довгостроковими контрактами	39	474	36200	Бухгалтерська довідка
6.	Відображена сума перевищення витрат по обтяжливому контракту	474	70	2420	Бухгалтерська довідка

Оскільки довгостроковий контракт передбачає виконання, а, отже, і отримання доходу, у іншому, ніж звітний рік, то витрати за таким контрактом можна чітко пов'язати із доходами майбутнього звітного року, отже, на дату формування забезпечення використовувати рахунки обліку витрат звітного періоду не доцільно, більш доцільним буде використати рахунок 39 «Витрати майбутніх періодів», який, згідно інструкції до плану рахунків, призначено «для узагальнення інформації щодо здійснених витрат у звітному періоді, які підлягають віднесенню на витрати в майбутніх звітних періодах».

Аналітичний облік забезпечень наступних витрат і платежів ведеться за їх видами, напрямками формування та використання.

Журнали № 5, № 5А використовуються для обліку витрат.

- Розділ I Журналів № 5, № 5А ведеться за кредитом рахунків 90, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99.
- Розділ II Журналів № 5, № 5А ведеться за кредитом рахунків з Журналів № 1, № 2, № 3, № 4, № 6.

- Розділ III Журналу № 5 ведеться за кредитом рахунків 20, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 39, 65, 66, 91.
- Розділ III А Журналу № 5А ведеться за кредитом рахунків 20, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 39, 65, 66, 80, 81, 82, 83, 84, 91.
- Розділ III Б Журналу № 5А ведеться за кредитом рахунків 20, 22, 39, 65, 66.

До Журналів № 5, № 5А ведеться допоміжна відомість № 5.1 "Відомість аналітичного обліку запасів

Журнал № 7 використовується для обліку власного капіталу та забезпечення зобов'язань, ведеться за кредитом рахунків 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49.

До журналу № 7 ведуться допоміжні відомості:

- відомість № 7.1 "Відомість аналітичних даних рахунку 42 (Додатковий капітал) ";
- відомість № 7.2 "Відомість аналітичних даних рахунку 44 (Нерозподілені прибутки, непокриті збитки) ";
- відомість № 7.3 "Відомість аналітичних даних рахунку 47 (Забезпечення наступних витрат та платежів) ";
- відомість 8 "Відомість позабалансового обліку".

2.4. Особливості розкриття інформації у бухгалтерській звітності про забезпечення наступних витрат і платежів

У фінансовій звітності інформація, яка стосується витрат на оплату праці, відображається у ф. №1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан) та ф. №2 «Звіт про фінансові результати» (Звіт про сукупний дохід).(Таблиця 2.8)

Таблиця 2.8

Відображення даних у фінансовій звітності розрахунків по операціях з оплати праці

Назва об'єкта	Номер рахунка	Код рядка
«Баланс» (Звіт про фінансовий стан)		
Поточна кредиторська заборгованість за:		
Розрахунками з бюджетом (у частині розрахунку з ПДФО)	64	1620
Розрахунками зі страхування (у частині розрахунку з ЄСВ)	65	1625
Розрахунками з оплати праці	66	1630
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)		
Витрати з оплати праці	23, 91, 92, 93, 94	2050, 2130, 2150, 2180, 2505
Відрахування на соціальні заходи	23, 91, 92, 93, 94	2130, 2150, 2180, 2510

Відповідно до НПСБО 1 забезпечення відображають у пасиві Балансу (Звіту про фінансовий стан): довгострокові — у рядку 1520, а поточні — 1660. Теоретично, звичайно, резерв відпусток може формуватися як довгострокові зобов'язання, тобто зобов'язання, які планується погасити через більш ніж дванадцять місяців із дати балансу. Однак чинний механізм розрахунку резерву передбачає щомісячний порядок його нарахування на базі річних планових показників. Іншими словами, під час формування резерву підприємство виходить із допущення, що його буде використано протягом звітного року. Таким чином, забезпечення відпусток має відображатися виключно в рядку 1660 «Поточні зобов'язання».

У Звіті про фінансові результати (ф. № 2) наслідки здійснених операцій в частині резервів майбутніх витрат і платежів знаходять відображення у складі:

- адміністративних витрат (ряд. 2130);
- витрат на збут (ряд. 2150);
- інших операційних витрат (ряд. 2180).

У примітках до фінансової звітності розкривають інформацію про:

- призначення резерву, причини невизначеності суми або час погашення й очікуваний термін його погашення;
- залишок забезпечення на початок і кінець звітного періоду;
- коригування забезпечення;
- суму використаного протягом звітного періоду забезпечення;
- невикористану суму забезпечення, відсторновану у звітному періоді.

У Примітках до річної фінансової звітності відповідно до МСФЗ подається така інформація про кожний з видів непередбачених зобов'язань:

- стислий опис зобов'язання та його сума;
- невизначеність щодо суми або терміну погашення;
- сума очікуваного погашення зобов'язання іншою стороною.

2.5. Застосування інформаційних технологій обліку забезпечення наступних витрат і платежів

Загальновідомим представниками бухгалтерських програм з високим рівнем автоматизації процесів являються програми «1С: Бухгалтерія 7.7», «1С:Підприємство 8.0», "Парус-Предприятие7.11» та „Галактика".

Більш розповсюдженою є програма «1С: Бухгалтерія 7.7», в якій присутні готові шаблони, алгоритми, налаштування, що побудовані на базі SQL технологій. За лічені хвилини у даному програмному середовищі можна підготувати потрібні

звітні документи чи роздрукувати первинну документацію, інформація ж зберігається у системі зручних структуризованих довідників. Проте системі «1С: Бухгалтерія 7.7» не притаманна висока гнучкість у пристосуванні до низки облікових задач, як це властиво програмам –конструкторам.

У зв'язку з цими та іншими недоліками програми багато користувачів «1С» перейшли на нову платформу — «1С:Підприємство 8.0».

Таблиця 1.7

**Характеристика програм "1С: Бухгалтерія 7.7" та
"Парус-Предприятие 7.11"**

№ п/п	Класифікаційна ознака	Характеристика ознак	
		1С: Бухгалтерія 7.7	Парус-Предприятие 7.11
1	2	3	4
1.	Клас програми	Універсальна бухгалтерська програма	Комплекс пов'язаних АРМ
2.	Призначення	Для ведення бухгалтерського обліку	Для ведення бухгалтерського обліку
3.	Група споживачів	Невелика чисельність персоналу бухгалтерії	Бухгалтерія, в якій здійснено чіткий розподіл функцій між працівниками
4.	Об'єкт обліку	Малі та середні за розміром підприємства різних галузей діяльності	Малі та середні за розмірами підприємства різних галузей діяльності
5.	Спосіб реалізації облікових функцій	Перевага надається введенню операцій за шаблонами та за допомогою документів	Перевага надається введенню операцій за шаблонами
6.	Комплексність виконання функцій	Інтегрована програма зведеного обліку	Комплекс пов'язаних АРМ

У зв'язку з цими та іншими недоліками програми багато користувачів «1С» перейшли на нову платформу — «1С:Підприємство 8.0».

При виборі платформи 8.0 для покупця будуть доступні наступні кілька версій продукту:

- «Управління виробничим підприємством»;
- «Управління торгівлею»;
- «Управління персоналом»;

- «CRM-рішення»;
- «WEB-розширення».

Платформа 8.0 має значні переваги над платформою 7.7. На прикладі конфігурації «Управління виробничим підприємством» (УВП) виникла можливість перемикання інтерфейсів. Їх в УВП — п'ятнадцять. Це означає, що охоплено майже всі ділянки роботи виробничого підприємства середнього розміру:

- управління запасами, закупівлями й обладнанням;
- управління організацією виробничих процесів;
- управління оптовою і роздрібною торгівлею;
- управління відносинами з клієнтами;
- управління персоналом і грошовими коштами;
- бюджетування і МСФЗ;
- бухгалтерський і податковий облік.

Одне з нововведень «восьмої» платформи — розширений графічний інтерфейс. Наприклад, за допомогою блок-схем можна відображати шаблони бізнес-процесів підприємства, із зазначенням відповідальних осіб, умов розгалуження процесу. Ці самі процеси можна запускати на виконання у реальному режимі часу. Отже, якщо попередній виконавець позначить виконання своєї частини завдання, то наступний виконавець отримає повідомлення, що настала його черга діяти. А кого заохочувати чи карати, видно у відповідному звіті з деталізацією до конкретних завдань, які виконуються у цей момент.

До складу "1С:Бухгалтерії 8 для України" включено план рахунків бухгалтерського обліку, що відповідає Наказу Міністерства Фінансів України "Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування" від 30 листопада 1999р. № 291. Склад рахунків, організація аналітичного, валютного, кількісного обліку на рахунках відповідають вимогам законодавства по веденню бухгалтерського обліку й відображенню даних у звітності. При необхідності користувачі можуть самостійно створювати додаткові субрахунки й розрізи аналітичного обліку.

Облік "від документа" і типові операції

Для програми характерна також логічна витонченість та простота нової платформи. «Вісімка» має зручну систему сервісів та візуальні засоби розробки (різноманітні конструктори), швидкість написання коду і разом з тим його гнучкість.

Запуск програми «1С:Підприємство 8.2»

Для запуску програми можна скористатися таким алгоритмом:

«Пуск»-«Программы»-«1С:Предприятие 8.2»

Меню «В режиме», що розміщене у верхньому лівому куті вікна, дає змогу вибрати один з режимів: «1С:Предприятие», «Конфигуратор», «Отладчик» і «Монитор». У вікні «Информационные базы» треба вибрати потрібну конфігурацію і натиснути на кнопку «ОК» або двічі клацнути мишкою на назві бази у списку.

Для введення даних про підприємство використовуємо картку організації. Для цього обираємо: «Справочники» - «Фирмы» (рис.2.2.).

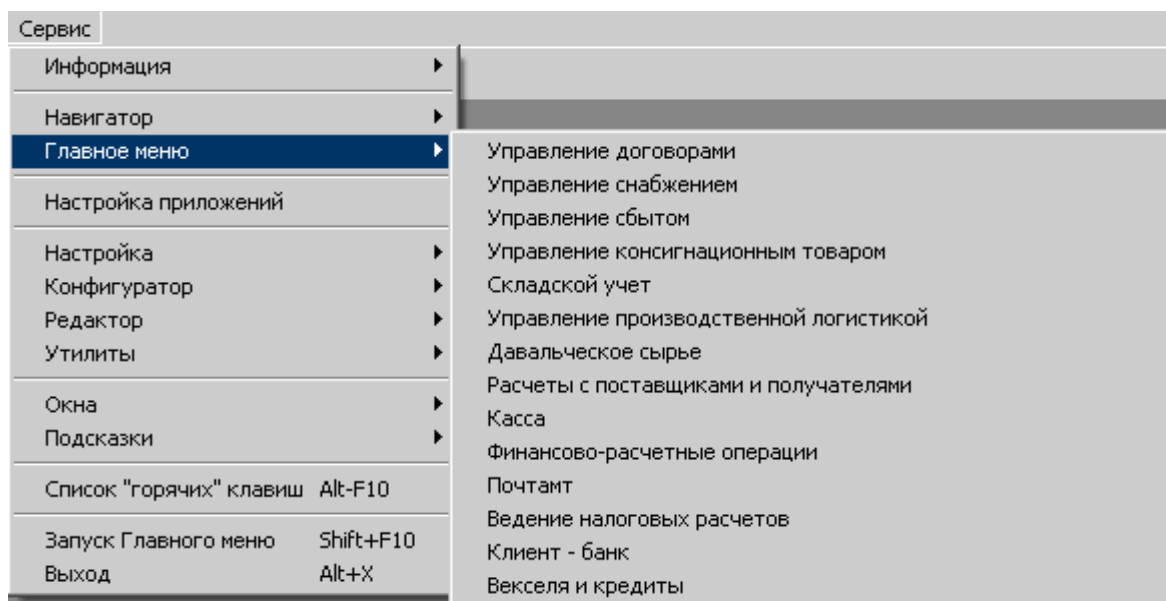

Рис. 2. Вікно створення власної організації

Наступна вкладка яку необхідно заповнити – «Контактна інформація», в ній необхідно вказати інформацію про підприємство, таку як, наприклад, юридична адреса організації(Рис.2.6).

Коди організації		Номери реєстрації		Контактна інформація		Інше	
	Тип		Вид	Представлення			
	Адреса		Юридична адреса організації	03057, Украина, м. Киев, ул. А...			
				OK Записати Закрити			

Рис. 2.6 Контактна інформація Філії ПАТ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

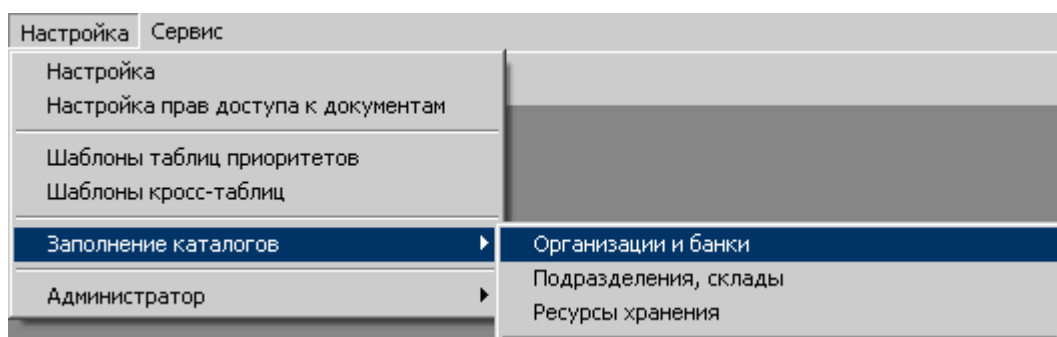
Заповнюємо облікову політику організації. Вибраємо меню «Підприємство» - «Облікова політика» - «Облікова політика організації». Обов'язково вказуємо дату початку звітного періоду, вибрати схему оподаткування який буде застосовуватись в даній організації. Вибирається спосіб оцінки матеріально-виробничих запасів, спосіб оцінки товарів в роздріб.

Заповнюємо облікову політику організації. Вибираємо меню «Підприємство» - «Облікова політика» - «Облікова політика організації». Обов'язково вказуємо дату початку звітного періоду, вибрати схему оподаткування яка буде застосовуватись в даній організації. Вибирається спосіб оцінки матеріально-виробничих запасів, спосіб оцінки товарів в роздріб. Заповнюємо вкладки «Виробництво», «Податок на прибуток», «Оформлення податкових накладних, «Бухгалтерський та податковий облік».

У вкладці «Бухгалтерський та податковий облік» вказуємо:

Спосіб оцінки вартості МПЗ – **По середній**;

Спосіб оцінки товарів у роздріб – **За вартістю придбання**;

На закладці «Виробництво» (рахунок 23) обов'язково вказуємо способи розподілення витрат основного та допоміжного виробництва на собівартість випуску продукції (рис. 2).

Для готової продукції (рахунок 26) застосовується тільки один спосіб розподілення – за плановою собівартістю.

Для послуг стороннім замовникам може бути вибраний один із способів:

- по плановій собівартості (акт по виробничих послугах)

- по виручці (реалізація товарів і послуг)

Створюємо документ нарахування заробітної плати: адмін. персоналу, відділу збуту, виробничому цеху:

Після того як дані про підприємство та облікова політика заповнені на панелі функцій обираємо «Кадри», в контекстному меню натискаємо «Прийом на роботу в організацію». Щоб створити «Прийом на роботу в організацію» натискаємо «Додати». Щоб оформити прийом на роботу натискаємо додати, нам відкривається довідник «Співробітники організації», так як в нас відсутні працівники натискаємо «Додати». Після цього в нас з'являється вікно створення нового співробітника вводимо основну інформацію та натискаємо «Записати»

Після того як необхідна кількість працівників створена обираємо їх, табельний номер при цьому виставляється автоматично. Далі необхідно вибрати підрозділ в якому буде працювати працівник, для його в пункті «Підрозділ

організації» натискаємо «Вибрати», нам відкривається вікно «Список підрозділів», так як в нас відсутні підрозділи, їх необхідно створити натиснувши «Додати», після цього в нас відкривається вікно «Підрозділи організації» яке нам необхідно заповнити.

Далі нам необхідно заповнити пункт «Посада», для цього нажимаємо «Вибрати» і в нас відкривається довідник «Посади організацій» в якому натискаємо «Додати» і заповнюємо «Найменування». Далі обираємо «Спосіб відображення в бух обліку». Після цього проставляємо галочку «Прийнятий на нове р/м».

Далі нам необхідно встановити розмір заробітної плати для працівників це робиться через вкладку «Нарахування». «Спосіб відображення в бух обліку» встановлюємо аналогічно. Після того як всі дані будуть заповнені на панелі функцій натискаємо «Провести»

Вибираємо в головному меню пункт «Зарплата»,потім «Нарахування зарплати». У відкритому вікні натискаємо кнопку «Добавити». Вказуємо необхідні параметри, вказуємо дату документа,організацію,підрозділ ». Аналогічно робимо із закладками «Внески», «ПДФО», «Утримання» і т.д. організації,місяць нарахування. Для того,щоб заповнити автоматично нажимаємо «Заповнити та розрахувати все» або кнопку «Заповнити», а потім «Розрахувати «Заповнити», а потім Розрахувати».

Галактика ERP 9.1 - Учет ОС [БД - \\fs512\112245\data\]

Картотека Операции Отчеты Настройка Сервис

Инвентарная Карточка (Бухгалтерский; План счетов Украины)

Инвентарный №	112	Инвентарный №	1224	Количество	1	Счень 2016
Заводской №	3535	№ паспорта	533			
Наименование	Перегородка					
Группа	06 Инструменты, прилади, инвентар (меблі)					
Вид	...					Норма
Группировка ОКОФ	130205 ... Здания и сооружения систем электрообеспечения					
Амортиз. группа	5003_06 ... Инструменты, прилади, инвентар (меблі)					
Прив. использования	ОС в эксплуатации					
Прив. собственности	Адміністративні витрати					
Тип объекта	...					
Подразделение	Адміністрація					
МОЛ	Сіренко Олександр Олександрович					
Дата выпуска	12/12/2015	Стоимость	32'000.00			
Дата ввода	19/12/2016	Накопленная амортизация	0.00			
Дата поступления	19/12/2016	Амортизация за отч. период	0.00			
Дата выбытия		Остаточная стоимость	32'000.00			
Срок полезного испол.	48.00 мес	до поступления	0.00			
оставшийся	48.00	после поступления	2			

Рис. 2.1. Документ нарахування заробітної плати

Створюємо документ резерв нарахування відпусток

Відображення в обліку забезпечень розпочнемо з формування резерву на оплату відпусток. Резерв створюється за допомогою операції, введеної вручну. Для безпосереднього введення операції необхідно натиснути відповідну кнопку на панелі інструментів вікна журналу, або в головному меню програми відкрити меню «Документы», в цьому меню виберіть пункт «Операция». При цьому з'являється діалог введення операції.

Собственное платежное поручение (План счетов Украины)

Группа	Дескр	№ документа	Выписан	Оплачен	Статус
...	112	000001	20/01/2016	20/01/2016	закрытый

Основание: ...

Плательщик: Публічне акціонерне товариство "Яготинський маслозавод"

Банк: ПриватБанк ... счет № 213344758

ИНН: 004460010252 ... код МФО 23455745 ... 213344758

Получатель: Приватне акціонерне товариство "Ведмідь"

Банк: ПриватБанк ... счет № 12323478

ИНН: 223456325890 ... код МФО 2311455

Платеж за: Публічне акціонерне товариство "Яготинський масл..." ИНН 004460010252

Сумма платежа: 202'200.00 в гривнях

0.00 в

Назначение платежа: Оплата за основні засоби, нематеріальні активи

ТХО: Оплата за основні засоби, нематеріальні активи

Получ. товара	Вид опер	Назн. плат.	Оч. плат.	Срок плат.	Вид плат.	Резерв. пол.	Вал. оп.
...	...	...	...	...	...	...	...

Дата	Дебет	Кредит	Сумма
23/01/2016	63.1 Публічне акціонерне товариство "Яготинський маслозавод"	31.1	202'200.00

Рис. 2.2. Власне платіжне доручення

Після того як «Зарплата до виплати організацій» буде заповнена формуємо «Відомість на виплату». Після цього на панелі функцій цього ж вікна натискаємо «Ввести на підставі» - «Платіжне доручення вихідне», обираємо «Відомість на виплату заробітної плати» та ставимо галочку «Оплачено»

Щоб нарахувати резерв відпусток основному виробничому персоналу на панелі функцій обираємо «Ввести господарську операцію». «Разунок Дт» встановлюємо 231, «Рахунок Кт» -471.

Для того, щоб виплатити відпускні з резерву відпусток на панелі функцій обираємо «Зарплата» - «Нарахування зарплати працівникам». Для того, щоб нарахувати відпускні створюємо новий спосіб нарахування.

Нарахування організацій: Відпускні (A3)

Найменування: Відпускні (A3) Код: 0001

Спосіб розрахунків: По денній тарифній ставці

Категорія розрахунку: Первинне

Основні База для розрахунків

Відображення в бух. обліку: Відпускні (A3)

ПДФО: 101 ... X Заробітна плата

Соціальна група: ... X

Індексується розрахунком: ... X

Рахунок: 661 ... X

Показники видів оплати праці для звіту №3-ПВ: Оплата відпустки ... X

Показники видів використання робочого часу для звіту №3-ПВ: Щорічна відпустка ... X

☒ Для розрахунку ЕСВ та ПДФО враховується як оплата відпустки

☐ Для розрахунку ЕСВ та ПДФО враховується як оплата лікарняних

Облік відпрацьованого часу

☐ Зараховується як відпрац. час

☒ Зараховується в норму часу

☐ Це оклад

☐ Це зарплата мобілізованим

☐ Пропорція часу по годинах

OK Записати Закрити

Рис. 2.21. Спосіб нарахування відпускних

Після того як розмір відпускних, та розміри всі утримань будуть розраховані формуємо проведення(Рис. 2.22).

N	Рахунок Дт	Субkonto Дт	Рахунок Кт	Субkonto Кт	Сума	Под. призн. (ПДВ)	Под. призн. витрат (до 01.01.2015)
1	471		661		1 500.00		
2	471		651	ЄСВ ФОП (пр... Нарахування ...	704.00		
3	661	Жайворон М...	6411		270.00		
4	661	Жайворон М...	642	Військовий з...	22.50		

Рис. 2.22 Проведення нарахування відпускних

Щоб нарахувати амортизацію необхідно на панелі функцій обрати «Операцій» - «Регламентні операції» - «Закриття місяця»

Після цього визначаємо фінансовий результат, це можна зробити через панель функцій обравши «Операцій» - «Регламентні операції» - «Визначення фінансових результатів». Після того як всі проведення будуть сформовані переходимо до формування звітів. Звіти формуються через панель функцій «Звіти»

Розділ III. Теоретичні аспекти аналізу та аудиту забезпечення наступних витрат і платежів та практичні засади їх аналізу

3.1. Теоретичні основи аналізу забезпечення наступних витрат і платежів

Для якісного проведення аналізу необхідно зібрати об'єктивну інформацію, яка стосується зобов'язань. Основним джерелом інформації для аналізу зобов'язань є фінансова звітність. При оцінці фінансової звітності підприємства реалізується принцип дедукції, тобто рух від загального до часткового, що дає змогу відтворити історичну і логічну послідовність господарських операцій та оцінити величину їхнього впливу на фінансовий стан підприємства.

Динаміку витрат аналізують, зіставляючи фактичні та планові витрати в абсолютній сумі і на одну гривню обсягу виробництва продукції за кожним видом витрат протягом кількох звітних періодів. В процесі аналізу необхідно врахувати, що інформація, наведена у фінансовій звітності, вже пройшла бухгалтерську і статистичну обробку. Для перевірки обґрунтованості зміни динаміки витрат залежно від зміни обсягу виробництва і визначення економії або перевитрати під впливом цього фактору необхідно визначити частку умовно–постійних і змінних витрат. Для цього застосовують засоби вищої і нижчої точок обсягу виробництва, графічний, найменших квадратів та інші, які базуються на вивченні статистичних даних про обсяг виробництва і витрати на нього.

Оскільки фінансова звітність є інформаційно обмеженою, з неї не можна отримати дані про найбільш надійних постачальників, про банки, які надають кредити на вигідних умовах, про фактичний термін сплати кожного з видів зобов'язань. Необхідно також звернути увагу на суб'єктивність укладачів фінансової звітності, обрану підприємством облікову політику (насамперед щодо оцінки зобов'язань).

Таким чином, при аналізі зобов'язань рекомендується використовувати, крім звітності, й інші облікові дані, зокрема регістри бухгалтерського обліку, первинні документи тощо.

Обліково-аналітичне забезпечення наступних витрат і платежів

Посада	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	Розділ 3	Номер сторінки
Здобувач	Матюк М.Ю.		.21 р		
Науковий керівник	Михайленко О.В.		.21 р		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л. М.		.21 р		

Аналіз забезпечень наступних витрат і платежів здійснюють, порівнюючи структуру зобов'язань, в складі яких вони знаходяться, в сумі джерел фінансування підприємства. Результати аналізу структури джерел фінансування відображаються в табл. 3.1.

Таблиця 3.1.

Макет таблиці аналізу структури джерел фінансування підприємства

№ п / п	Показники	Минулий рік		Звітний рік		Відхилення (+, -)	
		тис.грн	Питома вага, %	тис.грн.	Питома вага, %	абсолютне	Питокої ваги, в.п.
		A	B	C	D	E	F
1	Власний капітал	Ф.1 р.1495	A1/A5* 100	Ф.1 р.1495	C1/C5* 100	C1-A1	D1-B1
2	Зобов'язання, з них:	A3+A4	A2/A5* 100	C3+C4	C2/C5* 100	C2-A2	D2-B2
3	2.2.Довгострокові зобов'язання і забезпечення	Ф.1 р.1595	A3/A5* 100	Ф.1 р.1595	C3/C5* 100	C3-A3	D3-B3
4	2.3.Короткострокові зобов'язання і забезпечення	Ф.1 р.1620	A4/A5* 100	Ф.1 р.1620	C4/C5* 100	C4-A4	D4-B4
5	Разом	A1+A2	100	C1+C2	100	C3-A3	-

Щоб з'ясувати, по яким напрямкам відбувалося найбільше нарахування резервів забезпечення наступних платежів та їх використання, необхідно проаналізувати динаміку створення та використання резервів на майбутні потреби щодо виплат. Макет здійснення відповідного аналізу представлено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2.

Макет таблиці аналізу динаміки забезпечень наступних витрат і платежів

№ п/п	Показники	Величина на початок року		Нарахування резервів		Використання резервів		Величина на кінець року	
		грн.	%	грн.	%	грн.	%	грн.	%
		A	B	C	D	E	F	G	H
1	Забезпечення виплат відпусток	Відомість 7.3	A1/A5* 100	Відомість 7.3	C1/C5* 100	Відомість 7.3	E1/E5* 100	A1+C1-E1	G1/G5* 100
2	Інші забезпечення, з них:	Aa+Ab	A2/A5* 100	Ca+Cb	C2/C5* 100	Ea+Eb	E2/E5* 100	A2+C2-E2	G2/G5* 100
3	- гарантійні зобов'язання	Відомість 7.3	A3/A5* 100	Відомість 7.3	C3/C5* 100	Відомість 7.3	E3/E5* 100	A3+C3-E3	G3/G5* 100
4	- обтяжливі	Відомість 7.3	A4/A5* 100	Відомість 7.3	C4/C5* 100	Відомість 7.3	E4/E5* 100	A4+C4-E4	G4/G5* 100

	контракти	мість 7.3	100	мість 7.3	100	мість 7.3	100	E4	100
5	Разом	A1+A2	100	C1+C2	100	E1+E2	100	G1+G2	100

Щоб з'ясувати, по яким напрямкам відбувалося найбільше нарахування резервів забезпечення наступних платежів та їх використання, необхідно проаналізувати динаміку створення та використання резервів на майбутні потреби щодо виплат. Макет здійснення відповідного аналізу представлено в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Макет таблиці аналізу динаміки забезпечень наступних витрат і платежів

№ п/п	Показники,	Величина на початок року		Нарахування резервів		Використання резервів		Величина на кінець року	
		грн.	%	грн.	%	грн.	%	грн.	%
		A	B	C	D	E	F	G	H
1	Забезпечення виплат відпусток	Відомість 7.3	A1/A5*100	Відомість 7.3	C1/C5*100	Відомість 7.3	E1/E5*100	A1+C1-E1	G1/G5*100
2	Інші забезпечення, з них	A3+A4	A2/A5*100	C3+C4	C2/C5*100	Ea+Eb	E2/E5*100	A2+C2-E2	G2/G5*100
3	гарантійні зобов'язання	Відомість 7.3	A3/A5*100	Відомість 7.3	C3/C5*100	Відомість 7.3	E3/E5*100	A3+C3-E3	G3/G5*100
4	обтяжливі контракти	Відомість 7.3	A4/A5*100	Відомість 7.3	C4/C5*100	Відомість 7.3	E4/E5*100	A4+C4-E4	G4/G5*100
5	Разом	A1+A2	100	C1+C2	100	E1+E2	100	G1+G2	100

В той же час скоротись суми використаного резерву на забезпечення гарантійних зобов'язань. Дана динаміка змін має позитивну тенденцію, адже свідчить про зростання якості наданих послуг та виготовлюваної продукції, та, відповідно, зменшення претензій зі сторони покупців та замовників підприємства.

Частіше створення резервів наступних витрат і платежів стосується саме резервів відпусток. Тому доцільно проводити аналіз динаміки даного резерву на підприємстві з метою виявлення оптимальної його величини. Розрахунок проводиться за допомогою таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Макет таблиці аналізу динаміки забезпечення виплат відпусток

№ п/п	Показники	Минулий рік	Звітний рік	Абсолютне відхилення	Темп зростання, %
		A	B	C	D
1	Фонд оплати праці, тис.грн.	Ф.2 р.2505	Ф.2 р.2505	B1-A1	B1/ A1*100

Продовження таблиці 3.4.

№ п/п	Показники	A	B	C	D
2	Забезпечення виплат відпусток, тис.грн.	$\Phi.1 \text{ p.1521}$	$\Phi.1 \text{ p.1521}$	B2-A2	$B2/ A2*100$
3	Питома вага забезпечення виплат відпусток у сумі фонду оплати праці. %	$A2/A1*100$	$B2/B1*100$	B3-A3	$B3/ A3*100$

3.2. Організація аналітичної роботи та практичний аналіз забезпечення наступних витрат і платежів Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» за 2019-2020 рр

Аналітичне опрацювання економічної інформації -- трудомістке й потребує значного обсягу різних обчислень. У зв'язку з цим велике значення має автоматизація аналітичних розрахунків.

Необхідною умовою при проведенні економічного аналізу підприємств є застосування інформаційних технологій за рахунок використання комп'ютерних систем, для яких характерними є належна продуктивність одержання необхідної кінцевої інформації, надійність, простота в експлуатації.

На сучасному етапі основна увага при вдосконаленні процесу даних приділяється створенню комплексних комп'ютерних систем, які забезпечують інтегрованість функцій управління, орієнтуються на оперативне формування варіантів рішень для керівництва.

Організовуючи аналітичну роботу на підприємстві, необхідно створити умови, які б забезпечили вивчення взаємозв'язків між окремими показниками діяльності суб'єкта господарювання.

Організація роботи на підприємствах включає розробку загальних планів та програм конкретних аналітичних робіт; порядок проведення аналізу; матеріальне, методичне й наукове забезпечення; загальне керівництво, способи виконання аналітичних робіт, контроль за впровадженням у виробництво виявлених резервів.

Організація аналітичної роботи на Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» охоплює такі елементи:

- розроблення загальних засад і порядку проведення аналізу;
- планування роботи в цілому, окремих її робіт та етапів ;
- матеріальне, науково-методичне та кадрове забезпечення;
- загальне керівництво;
- приймання виконаних аналітичних робіт, порядок їх оформлення;
- контроль за впровадженням у виробництво розроблених заходів з метою поліпшення діяльності підприємства.

Організація проведення окремих аналітичних робіт має такі завдання:

- призначення менеджера роботи;
- пошук кваліфікованих працівників;
- формування плану роботи;
- забезпечення необхідним матеріалом;
- забезпечення технічними та іншими засобами;
- перевірка роботи та реалізація пропозицій аналітиків;
- інші.

У плані зазначають розділи господарської діяльності та об'єкти, що мають вивчатися, періодичність і терміни проведення робіт, відповідальних та рядових виконавців, технічні засоби та джерела інформації, потрібні для здійснення аналізу. У планах окремих робіт, які складають відповідно до загального плану аналітичної роботи, передбачають об'єкти та етапи аналізу, завдання й терміни виконання тощо. Безпосередній контроль над аналітичною роботою на підприємстві має заступник директора з економічної роботи (головний економіст).

Плани окремих робіт складаються відповідно до загального плану аналітичної роботи і мають означення об'єктів та етапів аналізу, термінів виконання робіт, визначення відповідних завдань та відповідальних технічних виконавців [46].

Планування аналітичної роботи на Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» складається з наступних етапів:

- *Підготовчий етап:* розробка плану та програми АР; вибір і визначення загального стану об'єкта аналізу; фор-ня цілей та завдань аналізу; розробка системи синт. та аналіт. показників; розподіл роботи між аналітиками; розробка макетів і форм аналітичних таблиць, графіків, схем; перевірка достовірності джерел інформації та вивчення матеріалів попередніх обстежень; визначення конкретних виконавців та розподіл обов'язків між ними.
- *Основний етап:* збір і опрацювання інформації; перевірка повноти й вірогідності звітних даних, зведення показників; визначення загальних відхилень величини показників виконання завдань від базових величин; вияв. взаємодіючих факторів і обчислення їх впливу на зміну величини показників; вияв. зайвих витрат і невикористаних можливостей підвищення ефективності роботи Хлібозаводу.
- *Завершальний етап:* проведення підсумкової оцінки діяльності і узагальнення результатів аналізу; розробка висновків і пропозицій прийняття належних управлінських рішень за результатами аналізу, (оформлюються у вигляді пояснювальної записки до звіту чи записки на ім'я керівника на Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»); розробка організаційно-технічних заходів щодо усунення недоліків, підвищення ефективності використання виявлених резервів; підготовка розпорядчих актів, призначення осіб, відповідальність за виконання прийнятих рішень; контроль за впровадженням у виробництво пропозицій, що їх було висунуто за результатами аналізу.

Маємо, що ключовим питанням такої почергової регламентації економічного аналізу є здійснення дійового поточного контролю за дотриманням якості аналітичної роботи і термінів її виконання [48].

Програма аналізу складається з широкого перелік питань, які передбачено дослідити, етапи ведення аналізу; методика аналізу відповідних факторів; перелік форм, схем, аналітичних таблиць та графіків. Якісне складання програми забезпечує цілісність і повноту проведення аналітичного дослідження.

Провідними відділами при здійсненні аналізу є планово-економічний, бухгалтерський і фінансовий відділи. Ці служби під керівництвом економіста розробляють методи аналізу окремих об'єктів і показників; проводять попередній, оперативний і завершальний аналіз діяльності підприємства в цілому і окремих його підрозділів; здійснюють контроль за проведенням аналізу іншими відділами Хлібозаводу та економічними службами окремих цехів; готують висновки щодо проведеного аналізу [48].

Таблиця 3.1.

Аналіз структури джерел фінансування на Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

№ п / п	Показники	2019		2020		Відхилення (+, -)	
		тис.грн	Питома вага, %	тис.грн.	Питома вага, %	абсолютне	Питоми ваги, в.п.
		A	B	C	D	E	F
1	Власний капітал	-12427	-1,46	-27298,00	-2,36	-14871,00	-0,90
2	Зобов'язання, з них:	865098	101,46	1184565	102,36	319467	0,90
3	2.2.Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0	0,00	173,00	0,01	173,00	0,01
4	2.3.Короткострокові зобов'язання і забезпечення	865098	101,46	1184392	102,34	319294	0,89
5	Разом	852671	100,00	1157267	100,00	304596	0,00

Отже в результаті проведеного аналізу структури джерел фінансування на Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» було визначено, що власний капітал на підприємстві має від'ємне значення, оскільки на підприємстві є наявності нерозподілений збиток. Тому питома вага власного капіталу зменшилася на 0,9в.п. та в 2020 році склала 2,36%. Величина довгострокових зобов'язань і забезпечень за 2019-2020 роки не змінилася. Питома вага короткострокових зобов'язань і забезпечень збільшилася на 0,89 в.п., а їх величина на 319294 тис.грн.

Також в роботі було вивчено динаміку створення та використання резервів на майбутні потреби щодо виплат. Аналіз представлено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2.

Аналіз динаміки забезпечень наступних витрат і платежів на Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей»

№ п/п	Показники	Величина на початок 2020 року		Нарахування резервів		Використання резервів		Величина на кінець 2020 року	
		грн.	%	грн.	%	грн.	%	грн.	%
		A	B	C	D	E	F	G	H
1	Забезпечення виплат відпусток	1671	100	4008	100	3655	100	2024	100
2	Інші забезпечення, з них:	0	0	0	0	0	0	0	0
3	- гарантійні зобов'язання	0	0	0	0	0	0	0	0
4	- обтяжливі контракти	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Разом	1671	100	4008	100	3655	100	2024	100

Таким чином, величина забезпечення виплат відпусток на кінець 2020 року збільшилася на 353 тис.грн. при цьому інші забезпечення на підприємстві відсутні.

Частіше створення резервів наступних витрат і платежів стосується саме резервів відпусток. Тому доцільно проводити аналіз динаміки даного резерву на підприємстві з метою виявлення оптимальної його величини. Розрахунок проводиться за допомогою таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Аналіз динаміки забезпечення виплат відпусток

№ п/п	Показники	2019	2020	Абсолютне відхилення	Темп зростання, %
		A	B	C	D
1	Фонд оплати праці, тис.грн.	18292	29821	11529	163,03
2	Забезпечення виплат відпусток, тис.грн.	1671	2024	353	121,13
3	Питома вага забезпечення виплат відпусток у сумі фонду оплати праці. %	9,14	6,79	-2,35	X

Аналіз динаміки та структури забезпечення виплат відпусток показав, що і фонд оплати праці і забезпечення виплат відпусток в 2020 році збільшилися в порівнянні із 2019 роком. Але якщо фонд оплати праці збільшився на 63,03%, то

забезпечення виплат відпусток лише на 21,13%. При цьому їх питома вага зменшилася на 2,35 в.п.

Отже, результати проведеного аналізу структури та динаміки зобов'язань підприємства, а також забезпечень наступних витрат і платежів дозволяють зробити певні висновки щодо можливих подальших дій підприємства.

Рішення, що варто запропонувати підприємству для подальшої роботи:

- переглянути коефіцієнт нарахування резерву виплат відпусток в сторону його збільшення;
- поглиблено проаналізувати договірні відносини по контрактам, які призвели до додаткових втрат.

3.3. Теоретичні основи аудиту забезпечення наступних витрат і платежів

Організаційно, внутрішній аудит підприємств можливо здійснити у ланцюзі взаємопов'язаних етапів. На першому етапі задається мета, при визначенні якої необхідно спиратись на напрямки використання підсумків аудиту. Таким чином, формулювання мети надасть можливість визначення кола задач, які повинні бути вирішені після аудиту. Програма аудиту складається з конкретизації завдань аудиту. Крім того, даний етап передбачає визначення предмету та означення об'єктів. Предмет відповідає на запитання, що ми вивчаємо.

При визначенні об'єктів варто розуміти, що підсумки аудиту безпосередньо залежатимуть від якості, достовірності та обсягу отриманої інформації. Об'єктами внутрішнього аудиту є результати діяльності підприємства, його структурних підрозділів, посадових осіб, які відображені у показниках звітності дочірніх підприємств, яка підлягає перевірці, а також інші об'єкти на розсуд власника суб'єкта господарювання відповідно до поставлених перед аудитором завдань. Дослідженню внутрішнього аудитора підлягають достовірність та оперативність інформаційного забезпечення управління, правильність та відповідність умовам господарювання облікової політики (особливо в питаннях оподаткування), стан, а також правильність та ефективність використання господарських засобів, зобов'язань, власного капіталу, відповідність працівників займаним посадам, дієвість внутрішнього контролю, аналіз ефективності господарювання в цілому та у розрізі окремих бізнес-проектів та процесів [13].

На цьому етапі відбувається також визначення суб'єктів здійснення аудиту та його тип. Мета та можливість отримання необхідної інформації визначають тип. Службами внутрішнього аудиту здійснюються такі типи аудиту:

- аудит ефективності - оцінка і аналіз діяльності об'єкта аудиту на предмет ефективності, економічності, продуктивності і результативності;
- аудит відповідності - оцінка, перевірка дотримання об'єктом аудиту норм законодавства тощо.

Варто при цьому пам'ятати, що не тільки для кожного об'єкту аудиту передбачається аналіз притаманних показників та характеристик, а й кожному типу

теж. Тобто, необхідно враховувати час й вартість отримання інформаційної бази та подальшої її обробки. Для суб'єктів, які виконують аудит необхідно розробити інструкції та регламент діяльності. Якщо суб'єктами є експерти, то необхідно здійснити підготовчі роботи для формування експертної групи. На наступних етапах відбувається підготовка до отримання та аналізу даних. Вид та об'єкт аудиту окреслює систему параметрів. Тобто, необхідно визначити критерії аудиту. Для цього виникає потреба в здійсненні логічного аналізу внутрішнього змісту критерію, визначення його особливостей.

Надалі, визначаються всі існуючі та можливі джерела інформації, які б надавали як найбільше інформації про діяльність підприємства. Джерелами інформації для отримання показників можуть бути: статистична звітність; фінансова звітність та рахунки бухгалтерського обліку; кадрова документація; розпорядні документи (накази, розпорядження); посадові інструкції; звіти з попереднього внутрішнього аудиту (при наявності); матеріали наукових досліджень, тощо.

Разом із цим наявність різноманітних даних, отриманих з різних джерел інформації, у ряді випадків приводить до утруднення їх вибору в практичному використанні. Такі особливості інформаційного забезпечення пов'язані з тим, що дані, які є в наявності, збираються для різних цілей. Вони характеризуються різними охопленнями об'єктів спостереження, періодичністю, оперативністю, методиками розрахунку.

Таким чином, актуальною проблемою функціонування ефективної системи внутрішнього аудиту є відсутність методологічного єдності інформаційної бази, яка тягне за собою збір різнотипних аудиторських доказів і, як наслідок, різних результатів перевірки і складності систематизації цих результатів при підготовці аудиторського висновку. Щоб вирішити цю проблему необхідно уніфікувати збір аудиторських доказів, забезпечуючи комплексний єдиний підхід до внутрішнього аудиту та його методикою, що не що порушує цілісну картину сприйняття стану систем і підсистем фінансового, управлінського, податкового обліку, контролю і аналізу та інших підсистем господарюючого суб'єкта.

Виходячи із зазначеної ситуації й міжнародного досвіду, пропонується розглянути можливості рішення проблеми підвищення інформативності даних, шляхом впровадження в практику використання додаткових показників та розробки відповідної форми звітності, схеми її внутрішнього документообігу.

Джерела доказової інформації, що характеризують об'єкти внутрішнього аудиту, досить різноманітні і мають неоднакове значення для формулювання об'єктивного аудиторського висновку. Тому аудитор повинен знати і чітко уявляти, які відомості він повинен зібрати, і з яких джерел вони можуть бути ним одержані. Більш того, аудитор, займається проведенням внутрішньої перевірки, повинен поєднувати в собі знання і вміння не тільки бухгалтера, юриста, менеджера, а також спеціалізовані знання в області основних видів діяльності, здійснюваних господарюючим суб'єктом.

Основний перелік джерел доказової інформації про діяльності клієнта наведено в правилі (стандарті) №5 аудиторської діяльності «Аудиторські докази». До аудиторським доказам віднесені «первинні документи і бухгалтерські записи, які є основою фінансової (бухгалтерської) звітності, а також письмові роз'яснення

уповноважених співробітників аудитуємого особи і інформація, отримана з різних джерел (від третіх осіб) »[8]. Однак даний перелік далеко не повний і не є вичерпним.

При реалізації вимог даного стандарту виникають труднощі, пов'язані з визначенням необхідної і достатнього обсягу доказової інформації по конкретних ділянках і об'єктах аудиту. Більш того, за допомогою одного лише вивчення документів неможливо виявити багато порушень і спотворення, так як деякі факти можуть не знаходити свого відображення в документах або ж оформлятися в них свідомо неправильно. Тому несистематизований підхід при перевірці документів видається неефективним і недостатньо надійним методом. Джерела доказової інформації через відмінностей в видах діяльності компаній, а також в залежності від мети і конкретного об'єкта перевірки, можуть значно варіюватися. Отже, однією з найважливіших задач внутрішнього аудиту на сьогоднішній день є систематизація та деталізація джерел доказової інформації щодо конкретних напрямків і ділянок аудиту з урахуванням галузевої приналежності організації, а також їх угруповання по процедурам і напрямками аудиторських робіт. В такому випадку інформаційну базу внутрішнього аудиту будуть органічно доповнювати дані обліку інших систем: управлінського та статистичного.

Таким чином, інформаційне забезпечення внутрішнього аудиту дуже різноманітне і ґрунтується на бухгалтерській інформації, що включає оперативні, ретроспективні і перспективні дані податкової, статистичної, аналітичної, планової, нормативно-правової, технічної, соціальної та інших видах інформації.

Інформаційна база внутрішнього аудиту також повинна бути заснована на даних, які не містяться в системах обліку, тобто позаоблікових даних. Тоді, джерелами доказової інформації будуть не тільки бухгалтерські записи, які є основою звітності, а й дані внутрішньої поза облікової інформації: техніко-економічна документація, а також зовнішня Позаоблікова інформація; міжгалузеві дані за видами здійснюваної діяльності; економічні огляди та публікації в спеціальних виданнях; статистичні дані та дані маркетингових досліджень; матеріали арбітражних судових справ; матеріали за результатами податкових перевірок; аудиторські висновки та звіти зовнішніх аудиторів та інші.

Дослідний етап передбачає формування робочого плану (конкретизація завдань, строків та виконавців) та експертних груп. Основними структурними елементами перевірки є:

- контроль інвестицій - полягає у виявленні та мінімізації джерел фінансових відтоків, пов'язаних з інвестуванням капіталом. За підсумками може бути прийняти рішення про проведення збалансованої політики компанії. До її складу зазвичай включається перенаправлення коштів на інші виробничі або господарські потреби;

- контроль збереження активів - включає в себе виявлення зловживань і реальний облік зношеності засобів. Своєчасна заміна матеріальної бази підприємства є гарантом успішної роботи;

- контроль структури капіталу - відноситься скоріше до регулятивної політики компанії. Визначення фактичних припливів і відтоків дозволяє більш ефективно розподіляти кошти на розширення виробництва, виплату відсотків по кредитах і ін .;

- контроль процесів постачання, перевезень та реалізації – виявляє малоефективні ланки в ланцюжках забезпечення виробничих і господарських потреб, перевезеннях, маркетингових досліджень і логістики. Важливим етапом є оцінка ефективності витрачання трудових ресурсів і сировини, які надають переважне вплив на величину собівартості;

- контроль дотримання законодавства - ставить за мету виключити негативні наслідки за результатами перевірки правоохоронними органами;

- контроль облікової і бухгалтерської документації – запобігає навмисні і випадкові помилки і дозволяє додатково контролювати складену звітність.

Четвертий етап – аналітичний, присвячується обробці отриманих даних та розрахунку відповідних показників. На цьому етапі здійснюється також і аналіз внутрішніх та зовнішніх факторів впливу.

П'ятий етап - прийняття рішення і складання документів за результатами внутрішнього аудиту. На цьому етапі відбувається формулювання висновків на підставі результатів аналізу отриманих показників аудиту підприємств з метою розробки пропозицій та рекомендацій стосовно заходів з корегування визначених «слабких місць», реалізації резервів та розвитку. На етапі узагальнення результатів здійснюється ознайомлення осіб, що приймають рішення з висновками та надаються консультації з прийняття рішень стосовно заходів, що впроваджуються.

Аудит розрахунків з оплати праці показаний на **рис. 3.**

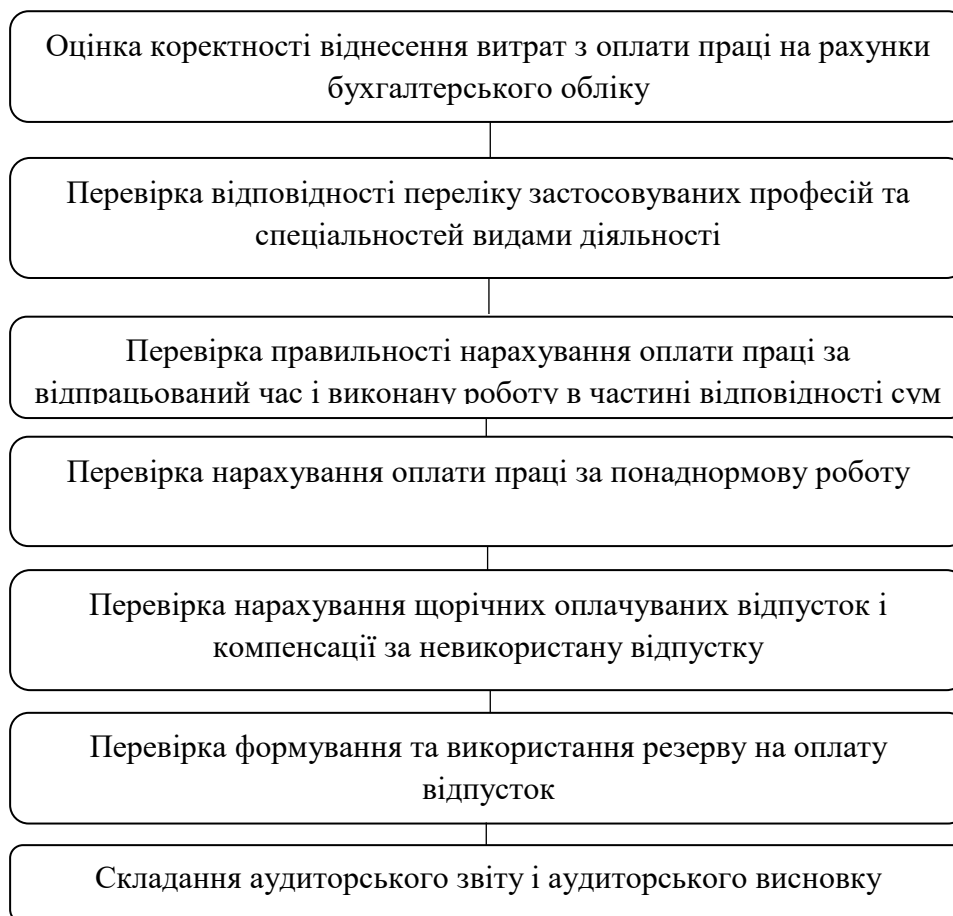

Рис. **3.1.** Послідовність проведення аудиту розрахунків з оплати праці

У програмі аудитор оцінює розмір ризику внутрішнього контролю та свій особистий ризик не виявлення суттєвих помилок у звітності, який існує під час проведення аудиторських процедур, визначає термін проведення аудиторських тестів і незалежних процедур – координує роботу всіх можливих помічників підприємства, визначає присутність інших виконавців аудиту, якщо такі беруть участь у роботі.

Послідовність аудиту забезпечень наведено схематично (рисунку 3.1).

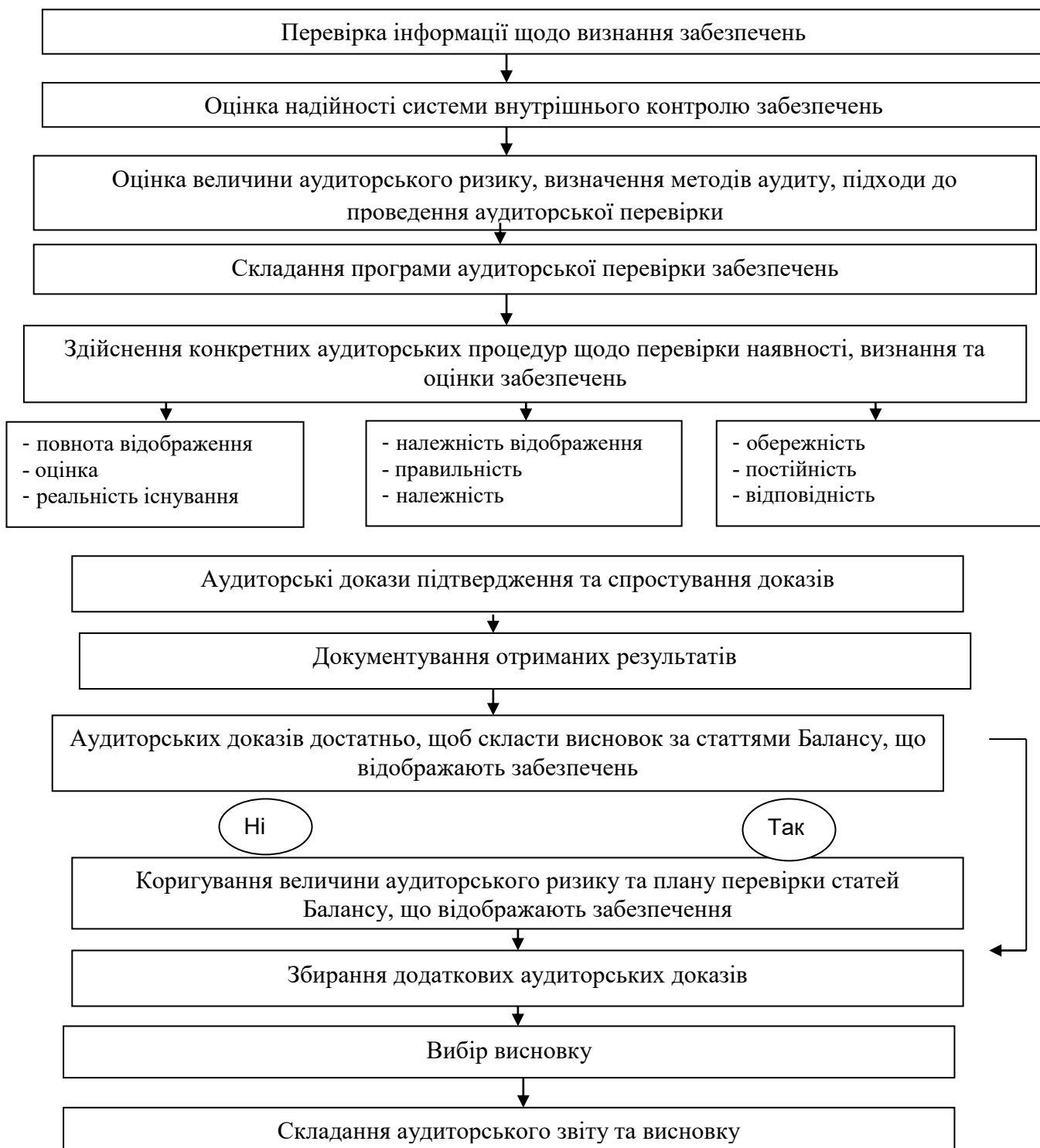

Рис. 3.1. Послідовність проведення аудиту забезпечень

Записи і висновки аудитора по кожному розділу аудиторської програми фіксуються в робочій документації і є тим фактичним матеріалом, котрий використовується аудитором у процесі підготовки і обґрунтуванні аудиторського звіту керівництву клієнта.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Таким чином, в результаті проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Визначення науковцями поняття «резервів» неоднозначне, адже воно залежить від сфери, галузі економічних знань, в якій вони застосовуються. З одного боку, під резервом зазвичай розуміють певний запас чого-небудь для безперервної господарської діяльності або на випадок необхідності.

У такому сенсі резерв може приймати різну матеріальну форму, а саме резервний запас сировини, матеріалів, палива, виробничих площ. До таких резервів можуть застосовуватись методи фактичного контролю. З іншого боку, резервами також називають невикористані, невичерпні можливості розвитку та вдосконалення основного або інших видів діяльності відносно вже досягнутого рівня: резерв підвищення продуктивності праці, підвищення ефективності на одиницю вкладених коштів, підвищення ефективності виробництва.

2. Також існують резерви, що формуються відповідно до законодавства та установчих документів, утворюються за рахунок чистого прибутку, отриманого організацією. Відомо, що умовою для створення резервного капіталу є наявність чистого прибутку. Якщо організація отримала чистий (непокритий) збиток за звітний рік, то відрахування в резервний капітал не здійснюються.

3. За способом виявлення резерви поділяються на явні та приховані. Зазначимо, що явні – резерви, які легко виявити за даними бухгалтерського обліку, до яких відносяться очевидні втрати і перевитрати. До безумовних належать резерви, що пов'язані з недопущенням безумовних втрат сировини, матеріалів, робочого часу (брак, недостача та псування продукції, виплачені штрафи тощо). Умовні втрати – перевитрачання ресурсів порівняно з чинними нормами на підприємстві. Приховані – резерви, що можуть бути виявлені в результаті аналізу шляхом порівняння з іншими об'єктами.

4. Робота виконана на підставі фінансової та статистичної звітності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей».

Згідно КВЕД Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» основними видами діяльності є:

- ✓ перероблення молока та виробництво сиру;
- ✓ діяльність автомобільного вантажного транспорту;
- ✓ роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах.

Обліково-аналітичне забезпечення наступних витрат і платежів

Посада	Прізвище, ініціали	Підпис	Дата	Загальні висновки і пропозиції	Номер сторінки
Здобувач	Матюк М.Ю.		.21 р		
Науковий керівник	Михайленко О.В.		.21 р		
Завідувач кафедри	Чернелевський Л. М.		.21 р		

5. Управління здійснюється за лінійною схемою, а функціональні підрозділи допомагають лінійним керівникам у вирішенні відповідних управлінських функцій. Для правильної організації бухгалтерського обліку на виробництві, для дійової його роботи, необхідно вивчити облікову політику, що передбачає вибір сукупності методичних заходів організації та ведення бухгалтерського обліку виробництвом.

6. Проведено аналіз основних техніко-економічних показників діяльності Філії ТДВ «Яготинський маслозавод» «Яготинське для дітей» а 2019-2020 рр. Загалом показники змінюються як в позитивну, так і в негативну сторони, але разом з тим підприємство є нерентабельним, не швидко ліквідним, але активним в своїй діяльності.

7. В п. 25 МСБО 37 чітко зазначено, що "застосування наближених оцінок є суттєвою складовою складання фінансової звітності і не зменшує їхньої достовірності. Це особливо справедливо у випадку забезпечень, які за своїм характером є більш невизначеними, ніж більшість інших статей звіту про фінансовий стан". Тобто застосування розрахункового методу визначення забезпечень не змінює суть забезпечень з позицій їх віднесення до зобов'язань.

Отже, вважаємо, що забезпечення носять саме природу "зобов'язань", оскільки в повній мірі відповідають базовому визначенню останніх. Як відомо, відповідно до національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 сам термін "зобов'язання" тлумачиться, як "заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди".

8. Джерела доказової інформації, що характеризують об'єкти внутрішнього аудиту, досить різноманітні і мають неоднакове значення для формулювання об'єктивного аудиторського висновку. Тому аудитор повинен знати і чітко уявляти, які відомості він повинен зібрати, і з яких джерел вони можуть бути ним одержані. Більш того, аудитор, займається проведенням внутрішньої перевірки, повинен поєднувати в собі знання і вміння не тільки бухгалтера, юриста, менеджера, а також спеціалізовані знання в області основних видів діяльності, здійснюваних господарюючим суб'єктом.

Основний перелік джерел доказової інформації про діяльності клієнта наведено в правилі (стандарті) №5 аудиторської діяльності «Аудиторські докази». До аудиторським доказам віднесені «первинні документи і бухгалтерські записи, які є основою фінансової (бухгалтерської) звітності, а також письмові роз'яснення уповноважених співробітників аудитуемого особи і інформація, отримана з різних джерел (від третіх осіб) »[8]. Однак даний перелік далеко не повний і не є вичерпним.

При реалізації вимог даного стандарту виникають труднощі, пов'язані з визначенням необхідної і достатнього обсягу доказової інформації по конкретних ділянках і об'єктах аудиту. Більш того, за допомогою одного лише вивчення документів неможливо виявити багато порушень і спотворення, так як деякі факти можуть не знаходити свого відображення в документах або ж оформлятися в них свідомо неправильно. Тому несистематизований підхід при перевірці документів видається неефективним і недостатньо надійним методом. Джерела доказової інформації через відмінностей в видах діяльності компаній, а також в залежності від мети і конкретного об'єкта перевірки, можуть значно варіюватися. Отже,

однією з найважливіших задач внутрішнього аудиту на сьогоднішній день є систематизація та деталізація джерел доказової інформації щодо конкретних напрямків і ділянок аудиту з урахуванням галузевої приналежності організації, а також їх угруповання по процедурам і напрямками аудиторських робіт. В такому випадку інформаційну базу внутрішнього аудиту будуть органічно доповнювати дані обліку інших систем: управлінського та статистичного

